

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, BALANDIS - APRIL 13, 1989

Nr. 72

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

LKB Kronika, Nr. 79

Eina nuo 1972 metų,
Perskaitykite duok kitam!
Jei gali, padaugink!

(Tęsinys)

Pareiškimai ir protestai

TSRS KP Generaliniam Sekretoriui M. Gorbačioviui
Nuorašai: Lietuvos vyskupams
vyskupijų valdytojams

Panevėžio vyskupijos kunigų

Pareiškimas

Ankstesniais metais išleisčių maldaknygių, katekizmų tiražas toks nedidelis, kad daugelio tikinčiųjų negalima buvo jais aprūpinti. Jau gegužės mėnesio antra pusė, o iš spaus-tuvės nesulaukiame „Katalikų kalendoriaus žinyno“, kuris kunigams reikalingas nuo 1988 m. sausio pirmos. Apie religinę knygą, literatūrą rimtai nėra ko ir kalbėti.

1945 m. pasibaigė karas. Panevėžio vyskupijoje nebuvo gautas leidimas atstatyti sudegusias ar pastatyti reikalingas naujas bažnyčias. Net aukščiausios valdžios pareigūnai nepripažįsta tikinčiųjų ir ateistų lygybės: oficialiose kalbose reikalaujama aktyviai kovoti prieš religiją, stiprinti ateistinę propagandą — kaip prieš nusikaltėlius! Dabartinėmis sąlygomis neįma-

noma net svajoti, kad kas nors iš vyriausybės pasisakytų tikinčiųjų naudai. Tikintieji moksleiviai ir tarnautojai praktiškai yra diskriminuojami, nors tai oficialiai neigiami.

Todėl prašome:

1. Rengiant naujus Religinius nuostatus, užtikrinti tikrą sąžinės laisvę, respektuojant tikinčiuosius. Aptariant nuostatus turėtų dalyvauti Lietuvos Bažnyčios vyskupijų atstovai.

2. Sėkmingesnei kovai prieš įvairias visuomenės negeroves suteikti teisę. Bažnyčiai naudotis tinkamomis priemonėmis: spauda, radija, televizija, leisti veikti blaivybės, labdaros draugijoms, kunigams netrukdyti lankyti parapičius, tikinčiųjų religiniams — dvasiniams tikslams išsinuomoti mašinas.

(Bus daugiau)

Europos Parlamento posėdžių dokumentai

Vilnius. — Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio leidžiamas biuletenis „Atgimimas“, Nr. 6 paskelbė Europos Bendruomenių, Europos Parlamento posėdžio dokumentą — Europai-sches Gemeinschaften, Europaei-sches Parlament, Sitzungsdokume-nte, Ausgabe in deuten Sprache.

1989 m. sausio 12 d. įvyku-siam posėdyje tarp kitų buvo svarstytas klausimas dėl Pabal-tijos valstybių nepriklausomybės.

Europos parlamentas,

A. Atsižvelgdamas į stiprią nepriklausomybės tendenciją, labai besireiškiančią Pabaltijo valstybėse, kur pasirašė keturi milijonai Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų ir 1988 metų lapkričio 16 d. Estijos parlamentas paskelbė nepriklausomybę.

B. Atsižvelgdamas į Helsin-kio Baigiamoją akto pirmąjį straipsnį apie lygybę ir teises, kurios išplaukia iš suvereniteto principų, taip pat iš Baigiamoją akto 8 straipsnio apie tautų apsisprendimo teisę,

C. Atsižvelgdamas į spren-dimus, kurie susiklostė Pabaltijo valstybių politinėje situacijoje ir žmogaus teisių srityje,

D. Atsižvelgdamas į faktą, kad kai kurios Europos Bendruomenės (EB) narės valstybės nepripažįsta Tarybų Sąjungos įvykdytos Pabaltijo valstybių

aneksijos pagal 1939 metų Hitlerio-Stalino pakta,

E. Atsižvelgdamas į tai, kad praėjus 50-šimčiai metų po to, kai buvo paniekintos tautų teisės — remiantis Hitlerio-Stalino paktu ir netikėtu Pabaltijo valstybių pareiškimu dėl nepriklausomybės — yra laikas rasti demokratinę, teisingą ir įvairias partijas patenkinantį sprendimą, kuris turėtų siekti supratimo tarp tautų ir taikaus Rytų-Vakarų bendradarbiavimo.

1. Kreipiasi į TSRS, prašy-damas sutikti su Pabaltijo valstybių reikalavimu gauti didesnę nepriklausomybę, ypač ekonominėje ir kultūrinėje srityse.

2. Sveikina dalinį Pabaltijo valstybių kalbų pripažinimą valstybinėmis pagal 1988 m. liepos 6 d. Europos Parlamento kreipimąsi.

3. Vadovaujantiems TSRS poli-tikams primygtinai siūlo remti Pabaltijo valstybių demokrati-ninį sprendimą, praėjus 50-šimčiai metų po Hitlerio-Stalino pakto tautų teisių paniekimo, kurį EB narės valstybės pripažįsta.

4. Kviečia EB narių valstybių užsienio reikalų ministrus, susitinkančius politinio bendradarbiavimo rėmuose, padaryti viską, ką gali, kad būtų rastas taikus sprendimas, kuris patenkintų visų dalyvaujančiųjų teisėtą siekimą.

5. Paveda savo prezidentui perduoti šį komisijos nutarimą tarybai, kurios politinio bendradarbiavimo rėmuose susitiktu užsienio reikalų ministrai ir TSRS bei Pabaltijo valstybių vadovai.

Priimta 1989 m. sausio 19 d. 90 proc. balsų.

— Kinija pirmą kartą išleis Taikos korpuso savonius šią vasarą į Kiniją, kurie mokins kinus anglų kalbos.

Lenkijos komunistų parlamentas priima šešis naujus įstatymus, kurie buvo aptarti tarp Solidarumo ir vyriausybės delegatų. Solidarumas dabar jau laisvai veikia lenkų organizacija. Skelbiami nauji demokratiški rinkimai birželio mėnesį. Čia matomi parlamento nariai iki šiol būdavo tik „mechaniški rankų kelejai“, nes viskas būdavo iš anksto nutariama Politbiure. Viršuj, su tamsiais akiniais, matyti Lenkijos komunistų viršininkas gen. Wojciech Jaruzelski.

Rusų tankai Gruzijoje

Atėmė 66,000 šautuvų

Tbilisi. Sovietų kareiviai ir saugumo agentai areštavo šimtus gruzinų Tbilisi mieste, Gruzijos sostinėje, ir konfiskavo daugiau kaip 66,000 šautuvų iš privačių žmonių. Gorbačiovas pasiuntė gruzinų Sovietų Užsienio reikalų ministrą E. Shevardnadze, kad jis numalšint demonstruojančius gruzin-us ir reikalaujančius ne tik au-tonomijos, bet ir visiškos nepri-klausomybės, praneša AP žinių agentūra.

Tuo pačiu metu Sovietų vyriausybė esanti susirūpinusi ir kitų respublikų kraštuose vykstančiais tautiniais judėjimais. Maskvoje Gorbačiovas pasakė, kad „Kremlius turi baigti su ekstremistais ir antisovietiniais elementais ir visais avantiuristais“. Gorbačiovas kalbėjosi su Hans-Jochen Vogel, Vakarų Vokietijos Socialdemokratų partijos vadu, kuris yra Maskvoje, ir jo pareiškimai buvo perduoti per oficialią „Tasso“ agentūrą. „Pravda“ pirmame puslapyje ragina baigti „radikalizmo ir tautiško tolerancija ir grįžti prie tvarkos, kad būtų išsaugota perestroika“.

Suimta 464 gruzinai

Sovietų spauda neskelbia, kiek yra žuvusių demonstracijų metu, tačiau pačių gruzinų žinio-mis, (dar laikosi 18 skaičiaus) jau žuvo daugiau kaip 40 asmenų. Gruzinai paskelbė gedulą ir daugelis žmonių rengiasi juodos spalvos rūbais, o vėliavas per-riša juodais kaspinais. Radijo stotys groja gedulinga muziką. Televizijoje tik liūdna progra-

Respublikos, kurios iš Sovietų Sąjunos reikalauja suvereniteto.

ma, kai tuo pačiu metu tankai patruliuoja sostinės gatvėse. Gruzinų žiniomis, sovietai suėmė 464 žmones, dalį vėliau paleido. Šiuo metu padėtis apimstanti. „Pravda“ sako, kad turi būti apsaugotos kons-titucinės žmonių teisės prieš įstatymų laužytjus. Tbilise tačiau skelbiama, kad žuvusių esama daugiau negu 150 asme-nų. Žmonėms draudžiama pasi-rodyti gatvėse nuo 11 val. vak. iki 6 val. ryto.

Bus nauji tardymai

Shevardnadze ir su juo atvyk-š Gerasimovas pradėd pasikalbėjimus su partijos vadais ir nutarė prarasti tyrinėjimus, kas ir kodėl suorganizavo šias demon-stracijas. Praėjusį savaitę išleistas naujas Prezidiumo dekretas Kremliuje, kuris pakeičia 70 straipsnį, turi būti pritaikintas Gruzijoje suvaldyti subversyviniam elementui, sakė Gerasimovas. Pagal tai skiriama bausmė 3 m. kalėjimu ir visų metų uždarbui pinigine bausme, jei kas kėsinais nuversti „sovietinę valstybę“. Kur dabar laikomi suimtieji, nesakoma jų šeimos nariams, sako Helsinkio komiteto pirmininko žmona Zviada Gamsachurdia Tribuno korespondentui Maskvoje, kurios vyras taip pat buvo suimtas.

Prašė padėti

Washingtonas. Valstybės de-partamento sekretorius James Baker III ragino Veneculos prezidentą kalbėti su Centro Amerikos prezidentais, jog bet koks Contrų išformavimas privalo užtikrinti kad Sandinistai leis ir Nikaragvą įvesti demokrati-ją. Veneculos prezidentas Carlos Perez sekretoriaus lėktuve kar-tu skrido iš Atlantos į Washing-toną. Jie čia dalyvavo kartu Lotynų kraštų konferencijoje, svarstydami ateities klausimus. Ši konferencija kaip tik sutapo su Honduro, Costa Ricos, Gvatemalos, El Salvadoro ir Nikaragvos prasidėjusiais užsienio reikalų ministrių pasitarimais San Jose mieste, kurie disku-tuoja pasirašytą sutartį Salvadore. Ta sutartis ipareigoja Nikaragvos Sandinistus prarasti laisvus rinkimus Nikaragvoje iki 1990 m. vasario 25.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Sąjūdis Lietuvoje organi-zuoja savo informacijos įstaigą, kuri turėtų perduoti žinias užsienio agentūroms nepriklausomai nuo partijos žinioje esančios Eltos agentūros, kuri veikia tuo pačiu pavadinimu kaip buvo vadinama ir nepri-klausomoje Lietuvoje. Sąjūdžio žinių agentūrai vadovaus Arvydas Medelinskas.

— Sovietų povandeniniame laive, kuris nuskendo Norvegi-jos jūroje, žuvo ir lietuvis jūrininkas Stasys Šimkūnas.

— Washingtono po 10 mėnesių Atstovų rūmų spea-kerio Jim Wright tyrinėjimų, Etikos komitetas pranešė, jog rado kai kuriuos prasielkimus, kurie neturėtų būti Kongreso narių turėti. Etikos komitetas norėtų viešai paskelbti savo tyrinėjimus, tačiau tam yra demokratų spaudimas, kad būtų baigta prie uždary durų. Neoficialiomis žiniomis, Etikos komitetas rado, kad daugiau, kaip 100 kartų Jim Wright pra-sizengė su Kongreso etikos taisyklėmis.

— Baltijai rūmai praneša, jog prez. Bushas atvyks į Čičagą balandžio 24 d. ir čia pasakys kalbą amerikiečių laikraščių leidėjų suvažiavime.

— Prez. G. Bushas paskam-bino buvusiam prezidentui R. Reaganui ir atsiprašė už jo štabo narių kartais padaromus pajuo-kiančius pareiškimus buvusios administracijos atveju. Baltųjų rūmų štabo viršininkas įsakė sustoti daryti palyginimus tarp Reagano ir Busho veiklos, kad ji atrodytų geresnė dabar, negu buvo praityje prie senojo prezidento.

— Etiopija be paaikškinimu uždraudė per jos teritoriją vežti maisto siuntas į Sudaną badaujan-tiems.

— Tuniso naujasis preziden-tas turėjo 15 minučių pasikalbėjimą su PLO atstovais. Tunise buvo pirmi demokratiški rinkimai nuo 1956 m., kai Prancūzija suteikė jiems nepri-klausomybę.

— Izraelyje uniformuotas ka-reivis pradėjo šaudyti Jeruzalės gatvėje iš automatinio šautuvo ir palestiniečių grupę, nušaudė-mas vieną palestinietį ir kelis sužeisdamas. Po to izraelietis pabėgo į žydų apgyventą kvarta-lą.

Washingtono dėmesio centre

Pulkininko North byla

Kodėl ši byla nenutraukiama?

Washingtonas. — Paskutiniu metu vykstančiame pulkininko Oliver North teisme kasdien su-žinoma naujų dalykų, kurių niekada nebuvo skelbta viešai.

Oliver North jau ir pats pasakė, kad jam buvo įsakyta niekada neatskleisti, kaip Nika-ragvos laisvės kovotojai buvo aprūpinami, kai Kongresas nu-traukė jiems karinę paramą. Čia buvo pasakyta prisieku-siems teisėjams, jog prez. Rea-ganas ir viceprez. Bushas slap-tai pažadėjo užsienio vyriaus-yboms paramą už tai, kad jos kariškiai padės Contrams. Pana-mos gen. Noriega tuoj pasisiū-lė nužudyti Sandinistų vadus, bet North su tuo nesutiko ir vėliau susitiko su juo Londone ir ten aptarė tik sabotažo veiksmus Nikaragvos krašte.

Įsakytą tylėti

Pulkininkas prisiėkusiems pasakė, jog jis buvo paskirtas padėti Contrams po Kongreso atsisakymo duoti pinigų ginklams ir po uždraudimo CIA ir kitoms Amerikos agentūroms jiems padėti. Jam niekada nebuvo pasakyta Reagano ir Saugumo tarybos narių, kurių įsakymus jis vykdė, kad Bolan-do papildomas įsakymas draudžia ir prezidento Saugumo tarybai tai daryti. Ir North manė, kad tai, ką jis daro, yra įstatyminiai pilnoje tvarkoje. Reaganas asmeniškai prašęs Saudi Arabijos karalių skirti Contrams 32 mil. dol., bet apie tai jam būvę uždrausta kalbėti, pasakė North savo teisme. Teisėjas Gesell pasakė, kad North turi teisę savo apsigyn-imui naudoti šią medžiagą. Reaganas asmeniškai patvirtinęs visą tą planą ir raštu pra-šęs Honduro prezidentą padėti Contrams.

Marinų pulk. Oliver North po teismo sesijos vakar Washingtono.

Reagano rolė stipri

Northo advokatai pareikala-vo, kad buvęs prezidentas Reaganas liudytų teisme, bet vėliau teisėjas Gesell atmetė tą advokatų prašymą ir Reaganui nereikės liudyti, kadangi, jo manymu, nesą aiškių įrodymų, kad Reaganas būtų tai patvirtinęs. Tačiau North advokatai kitaip galvoja. Žmonės labai domisi Reagano atveju, ar jis tikrai nežinojo nieko apie jo pašonėje vykstančius reikalus pačioje Saugumo taryboje.

Advokatai reikalavo, kad būtų teisme parodytas Saugumo tarybos viršininko Poindex-terio liudymas Kongrese vaizdajuostėje, kuris buvo North viršininkas tuo metu, iš kurio aiškiau matyti, kad North

veikė įsakytas, bet teisėjas ir tai atmetė.

Idomus buvo liudininko Vin-cento Cannistraro, CIA agento, pasakymas teisme, jog CIA direktorius William Casey yra pasakęs 1984 m. pasitarime, jog Reaganas sutiko, kad pulk. North būtų paskirtas vadovauti Nikaragvos laisvės kovos rei-kašams.

Ir Bushas buvo įsivėlęs

Šioje byloje Northo kaltintoju arba vyriausiuoju prokuroru yra John W. Kecker.

Iš pateiktų dokumentų teis-me, aiškėja, jog prez. Bushas, tada viceprezidentas, daug aktyviau dalyvavo slaptuose Contrams pagalbos suteikimo veiksmuose, negu iki šiol bet kam buvo žinoma. Dokumente rašoma, kad Reagano adminis-tracija slapta siuntė pasiuntinį į Hondurą su pranešimu, jog bus padidinta karinė ir ekono-minė parama. Pirmą kartą Bushas minimas tame doku-mente, kad jis kartu su ad-ministracijos pareigūnais ieško-jo kitų vyriausybės paramos Contrams padėti. Dokumentas teisme rodo, jog Northo veikla buvo tik Reagano administraci-jos veiklos dalis. Pats pulk. North teisme pasakė, kad jam buvo įsakytą jo viršininkų veikti kaip Reagano adminis-tracijos atstovai ir padėti Contrams.

Būdamas kariškiu, North klause, kas buvo jo viršininkų įsakytą jam daryti. Jis pasisakė, pasakė North savo teisme. Teisėjas Gesell pasakė, kad North turi teisę savo apsigyn-imui naudoti šią medžiagą. Reaganas asmeniškai patvir-tinęs visą tą planą ir raštu pra-šęs Honduro prezidentą padėti Contrams.

Bushas skrido į Hondurą

Minėtasis dokumentas susi-deda iš 42 puslapių ir jame pasakytą, kad Bushas skrido į Hondurą ir kalbėjosi pats su tos valstybės prezidentu Contru rėmimo klausimais. Kitų pasitarimų metu yra išvardinta daugel asmenų, kurie žinojo, kas daroma su Contrų aprūpi-nimu. Susidaro vaizdas, kad visi aukštieji Reagano adminis-tracijos pareigūnai žinojo apie vyk-domą pagalbą Contrams. Paaik-škėjo, jog palestiniečių pagrobtus ginklus iš Izraelio vienu metu persiuntė Contrams, kai Kong-resas jau buvo uždraudęs remti juos ginklais.

New York Times rašo, jog North vedė komplikuoatą Irano-Contras programą, kuri buvo žinoma Baltųjų rūmų oficia-liems pareigūnams, Valstybės ir Gynbos departamentams ir CIA agentūrai. Prez. Bushas atsisakė komentuoti tuos įvykius. Idomu, jog Northo pa-ruošti memorandumai Saugu-mo tarybos viršininkui McFarlane, turėjo būti siunčiami Valstybės sekretoriui Shultzui, Gynbos sekretoriui Weinbergeriui, CIA direktoriui Casey ir Jungtinio kariuomenės štabo viršininkui Vessey. Tačiau viskas veda į tai, kad Reaganas buvo centrinis asmuo Contrų rėmimo klausimuose.

KAZIUKO MUGĖ

Detroito „Gabijos“ ir „Baltijos“ tuntų skautai, skautės, jų vadovai ir vadovės bei tėvai-rėmėjai, kviečia Detroito ir apylinkių lietuvišką visuomenę balandžio 23 d. atsilankyti į jų rengiamą Kaziuko mugę Dievo Apvaizdos Kultūros centre, Southfield, MI. Šis metinis visuomenės laukiamas skautų renginys nereikalingas platesnio garsinimo. Visi žino, kad mugėje bus galima įsigyti įvairių skautų sukurtų tautodailės motyvais rankdarbių, pasigardžiuoti lietuviškos gamybos pietumis, pasmaguriant tortais ir kitais kepiniais, pabendrauti su giminėmis ir draugais. Veiks loterija ir kitos pramogos mažiesiems. Laukiama iš Baltimorės atvykstant menininkų su įvairiais medžio darbais ir gintaro puošmenimis. Visi laukiami atsilankant ir prašomi paremti Detroito ir apylinkių skautiškojo jaunimo veiklą.

Sesė

ELZBIETĄ PAURAZIENĘ PRISIMENANT

Laikas greitai bėga. Net nepajutome, kad jau praėjo 10 metų kaip Detroito neturime veiklios visuomeninės Elzbietos Paurazienės.

VYČIŲ VEIKLA

IŠ LIETUVOS VYČIŲ CHORO VEIKLOS

Lietuvos Vyčių choras dirba pilnu tempu, nes pagal choro valdybos pirmininkę Estella Rogers, turi pakvietimų pasirodymams. Pirmiausia gautas kvietimas dalyvauti gegužės 29 d. Vainikio dienos pamaldose Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, kur jau keletą metų choras gieda lietuviškas Mišias, sukurtas choro vadovo muz. Fausto Strolia. Bet dar prieš tai choristai renkasi gegužės 4 d. Šv. Mergelės Marijos parapijos salėn choro nuotraukai padaryti.

Birželio 23-26 dienomis choras yra kviečiamas dalyvauti muzikų ir chorų vadovų seminare, Dainavoje, kuriam vadovaus ir mūsų choro vadovas muz. F. Strolia. Tos 3 dienos bus skiriamos poilsui ir atvangai, kur visi galės pasidžiaugti gražia Dainavos gamta ir pabendrauti. Rugsėjo 4 d. choras 76-to Vyčių seimo meninėje programoje atliks lietuviškas vestuves, talkins Vyčių šokėjų grupę ir solistai. Seimas ir programa vyks Holiday Inn viešbutyje.

Rugsėjo 19 d. choras yra gavęs pakvietimą dalyvauti Springfielde, Zemes ūkio parodoje, atlikti du koncertus parodos lankytojams.

Spalio 8 d. chorą kviečia Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapija, Brighton Parke, kuri švęs savo 75 metų gyvavimo sukaktį. Choras giedos iškilmingose pamaldose ir atliks meninę programą salėje.

1990 m. sausio 13 d., šeštadienį, choras vėl rengs savo metinį pokylį Šaulių salėje su laimėjimais, šokiais ir lietuvišką patiekalų vakariene. Chicagoje lietuvių visuomenė yra palanki choro renginiams ir remia jo veiklą savo atsilankymu ir aukomis, nes įvertina choro dirbamą darbą, puoselėjant lietuviškos dainos meną lietuvių ir net amerikiečių tarpe.

A. P.B.

Elzbieta Paurazienė gimė 1902 m. spalio 2 d. New Haven, Connecticut valstijoje. Ji nuo jaunų dienų buvo susipratusi lietuvaite-patriote. Jaunystėje atvyko į Detroitą ir čia įsijungė į lietuvių visuomeninę veiklą. Buvo vyčių 79 kp. finansų sekretorė, dirbo ALRK Moterų s-gos 54 kuopoje, būdama valdybos narė bei pirmininke. Ji dalyvavo steigiant Altą ir Balfą ir iki mirties buvo tų organizacijų valdybose. Balf'o direktore.

Nuo 1943 m. dirbo Detroito Lietuvių organizacijų centre (DLOK'e), kaip katalikų organizacijų atstovė, valdybos narė bei pirmininke.

Kiekvienais metais būdavo Balf'o rinkliavų ir Vasario 16 minėjimų aukų rinkimo vadovė. Ji buvo veikli ir Lietuvių Bendruomenėje bei kelių kitų lietuviškų organizacijų narė.

Nors buvo gimusi Amerikoje, gerai kalbėjo ir rašė lietuviškai. Visa širdimi ir siela mylėjo Lietuvą ir jos labai darbuosi.

Balf'o 76-to skyriaus valdybos ir narių pastangomis balandžio 9 d. 10:30 val. r. Šv. Antano parapijos bažnyčioje už Elzbietos Paurazienės sielą buvo aukojamos šv. Mišios.

ATVELYKIO ŠVENTĖ

Amerikos „Lietuvių Balso“ radijo klubo valdybos surengta balandžio 2 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre Atvelykio šventė buvo sėkminga. Šventė pradėta pasivaišiniu. Vaisėms buvo įvairaus skanaus maisto, pyragų, kavos ir kitų gėrimų. Meninę programą, kaip anksčiau buvo skelbiama, atliko mūsų apylinkės deimantiukai Asta Jurgutyte ir Vida Duobaitė; abi padainavo po 4 dainas. Tautinių šokių vienetas „Audinys“, vadovaujamas Astos Puškorūtės-Soltis, pašoko tautinius šokius. Solistams akompanavo ir tautiniams šokiams grojo Vidas Neverauskas. Programą labai gražiai pravedė „Lietuvių Balso“ radijo valandėlės pranešėjas Paulius Jankus.

Solistams, akompaniatoriui ir šokių vadovei Paulius Jankus prisegė po gėlę, o šokėjams — du jauni berniukai, Grigaitis ir Mikulionis, į sceną „itempė“ dvi pintines gėlių. Paulius Jankus padėjo programos atlikėjams ir gausiems dalyviams. Iškvietas į sceną Amerikos Lietuvių radijo klubo pirmininkas Kazys Gogelis tik tiek tepasakė: „Išeinu į pensiją“, ir ranka parodė į programos vedėją Paulių Jankų. Taip ir neaišku, ką tas parodymas reiškia, jis nepaaiškino.

Po programos buvo išdalinta daug vertingų dovanų. Dalinimą pravedė Birutė Veselienė ir Albinas Grigaitis. Tai tikrai buvo graži ir sėkminga Atvelykio šventė! Šventei pagaminto maisto užteko visiems pavalgyti ir dar buvo galima nusipirkti ir namo parsivežti.

A. Gr.

TARPTAUTINĖ PINIGŲ PARODA

Chicagoje, Hyatt Regency viešbuty balandžio 8 ir 9 dienomis įvyko monetų paroda, kur iš įvairių kraštų dalyvavo per 100 kolekcionierių. Buvo daug aukso, sidabro, net ir plastikiniai pinigai iš įvairiausių kraštų. Vienas auksinis Ispanijos pinigas buvo įvertintas 50,000 dol.

Skautės rikiuojasi Kaziuko mugėi Detroito.

Nuotr. Lino Barausko

KODĖL VASARĄ NEGALĖJOME MAUDYTIS

Kaip teršiami didieji ežerai

B. STUNDŽIA

Kai prancūzų misionieriai 1600 metais pirmą kartą išvydo didžiuosius ežerus, tai labai nustebęs kunigas Gabrielius Sagard juos pavadino gėlių vandenų jūromis. Gal ir ne be reikalo tuos didžiulius gėlių vandenų telkinius taip pavadino, nes jų plotas yra apie 245,200 kvadratinį kilometrą. Galime palyginti su Baltijos jūros plotu 386,000 kv. km. Krantų ilgis yra apie 16,000 km. Turi apie 20% viso pasaulio gėlo vandens išteklių. Didžiausias ir giliausias yra Aukštutinis (Superior) ežeras, kurio giliausia vieta yra 406 metrai (Baltijos giliausia vieta 459 m), toliau yra Huronų ežeras su 221 m gylio, Michiganas 282 m, Erie 64 m ir Ontario 183 m.

Ežerai susidarė baigiantis paskutinei ledų gadynei, maždaug prieš 12-15,000 metų, bet, kaip ir viskas gamtoje, sensa. Sakoma, kad paskutiniams 200 metų, ypač šiame šimtmečiuje, ežerai labiau paseno, negu per tuos 12-15,000 metų nuo jų susidarymo. Prieš Kolumbo laikus palei ežerus gyveno ne gausios indėnų gentys, tad nebuvo kam tuos vandenius teršti. Laikė 170 metų palei ežerus gyventojų skaičius išaugo iki 45 milijonų su viršum, kuris sudaro netoli 20% viso JAV gyventojų skaičiaus ir apie 60% Kanados. Maždaug penktadalis ir pusė Kanados pramonės sutelkta didžiųjų ežerų baseine.

Iš ežerų kasdien išsiurbiamą apie 40 milijonų galionų vandens, kuris naudojamas pramonėje, namų apyvokai, dirvų drėkinimui. Didžiųjų ežerų baseine sukonzentruota daug pramonės, ypač sunkiosios: plieno, įvairių mašinų gamyba, popieriaus fabrikai, kasyklos, su uranijumi intinai, chemijos pramonė, maisto gaminių perdirbimas bei šiluminės ir atominės jėgainės.

Jūriniai laivai per Lauryno upę ir kanalą pasiekia tolimiausius didžiųjų ežerų uostus, kurių didesni yra Duluth, Milwaukee, Chicago, Detroitas, Toledo, Buffalo, Port Artur, Clevelandas, Hamiltonas ir Toronto. Iki Duluth iš Atlanto reikia perplaukti 3770 km. Be jūrų kelio Lauryno upė Oswego ir Erie kanalas jungia ežerus su Atlantu ir per Mississippi upę su Meksikos įlanka. Jūrų keliu, nuo jo atidarymo per 25 metus pervežta prekių maždaug už 200 milijonų dolerių, daugiau negu

per Panamos ir Suez kanalus kartu sudėjus. Turizmas ir pramonės ant ežerų kasmet duoda 8-12 milijonų pajamų per metus. Dabar transportas laivais sumažėjo, nes geležinkeliai, kuriuos remia valdžia, veža pigiau. Vien laivui praplaukti Velando kanalą kainuoja apie 18,000 dolerių, o ten ir atgal apie 30,000 dolerių.

Yra ežeruose ir nemažas žvejybos laivynas, bet užterštas vandenis daug rūšių žuvų išnyko, o likusios dažnai maistui nebetinga.

Į didžiuosius ežerus įteka daug upių, kurios atplukdo įvairiausių teršalų ištirpusius vandenį arba su nuosėdomis.

Kaip teršiami ežerai

Dažniausiai pasitaikantieji teršimo šaltiniai yra buitiniai nutekamieji vandenys susimaišę su nevalytais ar nepakankamai valytais smulkios pramonės ir amatų panaudotais atšalinimui bei gamybai vandenimis, kurie patenka į kanalizaciją. Buitiniai nutekamieji vandenys susirenka iš virtuvių, vonių, skalbyklių ir išseimamų. Prie tų vandenų prisideda papolvos iš garažų, benzino tankų, krautuvų, sandėlių, ligoninių, įvairių remonto dirbuvų bei chemikalai iš visokių kanalizacijų išpila suvartotą automobilių tepimo alyvą, dažus, namų apyvokoje naudojamus chemikalus.

Eina ir sunkioji pramonė. Pieno gamimo, mašinų statybos, popieriaus fabrikai, naftos rafinerijos, kasyklos, chemijos pramonė, skerdyklos, pieninės ir maisto perdirbimo įmonės. Pramonės teršimo pavyzdys buvo Cuyahoga upė tekanti pro Clevelandą. Upė buvo taip užleista naftos gaminiais ir chemikalais, kad patį užsidegė.

Prie pramonės reikėtų priskaityti ir energijos gavimus, tai yra šiluminės ir atominės jėgainės, pirmosios teršia orą, o pastarosios išleidžia šiltą ir dalinai radioaktyvų vandenį.

Nemažą įnašą į ežerų duoda ir žemės ūkis. Trašas, pesticidai, herbicidai lietus ir tirpstantis sniegas nuplauna į upes ir iš ten teršalai plaukia į ežerus. Taip pat ir iš tvartų srutos nuteka į upelius ir kartais užteršia požeminius vandenius. Iš ariamų dirvų lietus atneša įvairias nuosėdas ir taip

padidina vandens drusktumą.

Ne per seniausiai išsiaiškinta kritulių teršimo padariniai. Su lietumi, sniegu ir net dulkėmis įvairūs teršalai nusėda į ežerus. Tai yra sulfatai, nitratai, labai mažais kiekiais sunkieji metalai su gyvsidabriu, fosfatai ir organiniai junginiai. Sulfatų ir nitratų oksidus paleidžia į orą elektros jėgainės degindamos anglis ir alyvą, susidarant per gamybos procesus ir taip pat deginant skystą kurą automobiliuose. Įvairios formos sieros ir azoto oksidai (SO ir NO) ore oksiduojasi į sieros ir azoto rūgštis ir su lietumi bei sniegu papuola į ežerus. Kai kuriuose ežeruose rūgštumas pasidarė toks nepažįstamas, kad juose pradingsna augalai, žuvis ir kiti mikroskopiniai gyviai. Parūgštinti kritulių vanduo dirvožemyje ištirpina kai kuriuos mineralus ir aliuminijaus druskas. Aliuminijaus yra žuvims nuodai.

Transportas irgi prisideda prie ežerų teršimo. Lietuva vanduo nuplauna nuo kelių, gatvių, kiemų alyvą, druską, šviną ir gyvulių atmatas. Ypač būna užteršti uostai dažniausiai su naftos gaminiais. Nors dabar yra griežta kontrolė, bet pasitaiko, kad kokio nors prekinio laivo dugnas išplaukamas ir alyvuotas vanduo išsiurbiamas tiesiai į ežerą.

Su laiku atėjo eilė ir sąvartynams. Anksčiau nelabai buvo kreipiamas dėmesys kur išvesti šiukšles ir visokias atliekas. Dažnai būdavo užteršiami požeminiai vandenys, o lietus chemikalus išplaudavo į upes. Įvairūs vertingos iš chemijos imonių, kurtas net naktimis, įveždavo metalines statines su atliekomis ir kur nors išversdavo arba užkasdavo. Statinims surūdijus įvairūs chemikalai patenka į požeminius ar paviršiaus vandenius.

Rimtas išpėjimas atėjo iš vadinamo Love kanalo netoli Niagaros upės. Tarp 1942 m. ir 1953 metų 21,000 tonų nuodingų chemikalų buvo užkasta ir ant tos vietos pastatyti namai. Žmonės ten ėmė sirgti vėžiu, gimdavo deformuoti vaikai. Daugiau negu 1000 šeimų buvo iš ten iškelta. Ir dabar Niagaros upę iš apylinkių patenka nuodingi chemikalai kaip PCB ir dioksinas. Gilinant kanalą, uostus, upių vagas, pajudinamas dumblo sluoksnis, kuriame randasi geležis, švinas, kadmio gyvsidabris, vario ir kitų metalų, bei nuodingų organinių chemikalų. Dalis tų teršalų vel patenka į aplinkinį vandenį. Koks gali būti dugno užteršimas parodys sekantis pavyzdys.

Ontario provincijoje prie St. Clair upės, kuri jungia Huronų ir Erie ežerus, stovi Sarnia

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)
Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Second class postage paid at Chicago, IL.
Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.
Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.
DRAUGO prenumerata mokama iš anksto
metams ¼ metų 3 mėn.
U.S.A. \$70.00 \$40.00 \$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.) \$70.00 \$40.00 \$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.) \$70.00 \$40.00 \$25.00
Savaitinis (Šešt. pried) \$40.00 \$25.00
• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

miestas. Ten vadinamame Chemijos slėnyje yra įsikūrę Dow chemical, Imperial oil, Esso chemicals, Polysar, Sunoco, Shell oil, Union carbide, Ethyl corporation, Dupont ir Petrosar. Dvylika pramonės didžiūnų kasdien nuleidžia į St. Clair upę 1.7 milijonų litrų užteršto vandens.
(Bus daugiau)
Jūsų garbė tai kaip žalia žolė: ji atsiranda ir vėl pranyksta. Ta pati saulė ją sudžiovina, kuri ją išaugino.
Dante
DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Susitarimų: treč., ketv., šešt.
436-5566

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Agliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.
Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą
DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road, Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus
DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2117
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą
DR. VILIJA R. KERELYTĖ
CHIROPRAKTIKA
— Amber Chiropractic —
5522 S. Wolf Rd.
Western Springs, IL
248-4000
Valandos pagal susitarimą
Tel. kabineto ir buto: OLYMPIUS 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet
DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą
DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811
Dr. Tumasonio kabinete perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7
Keb. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6
Keb. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą
Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą
Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, IL
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą
DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą
DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir
„Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.
Dr. Tumasonio kabinete perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus
DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, IL
Tel. 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, IL 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222
DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5546
EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

PALAIMINTA TAUTA

Tautos laikosi savo praeities didvyriais. Į juos žvelgia naujos kartos su pagarba ir nuosirdžiu noru sekti jų pėdomis, daryti jų pradėtus darbus, rodyti gero žmogaus ir gero tautiečio pavyzdį aplinkui save susisipietusiems žmonėms. Tai istorinės asmenybės, kuriančios tautos istoriją tose kartose, kurios dabar gyvena ir toms asmenybėmis seka. Jų gyvenimuose atsispindi tautos troškimai ir siekimai, nors gyvenimas jau pasikeitęs ir reikalauja naujų būdų kasdienos tikslų siekti.

Didesni didvyriai yra šventieji, kurie rodo tautos dvasinį kelią, kurie savo gyvenimu žadina tautą nepasiduoti nedaliai ir visuomet ryžtis išsaugoti išliekamąs vertes savyje, savo aplinkoje ir savo tautoje. Toks išskirtinis asmuo Lietuvoje buvo arkivyskupas Jurgis Matulaitis, dabar paskelbtas palaimintuoju. Šis palaimintojo garbe yra palaiminta ir lietuvių tauta, nes čia jis surendą ir čia pasiekė šventumą.

Šiandien sueina šimtas aštuoniolika metų nuo pal. Jurgio Matulaičio, aštuntojo vaiko Matulaičių šeimoje, gimimo. Netoli Marijampolės miesto, Lūginės kaime 1871 metų balandžio 13 dieną atėjo į šį pasaulį mažas kūdikėlis, kurio ateitis, darbai ir siekimai niekam nebuvo žinomi. Tėvai mirė dar jam nesuaugus. Jis turėjo vargti savo namuose, turėjo kentėti nuo jaunystės kaulų džiūvos skausmus. Galėjo mokslo siekti tik gerų giminių padedamas sveltame krašte — Lenkijoje. Ir ten jis pasirodė kaip pavyzdinis jaunuolis, kuriuo vertai sekė kiti, kuris buvo skiriamas net aukštajam mokslui Peterburgo Dvasinėje akademijoje. Kunigystę jis pasiekė tik 1899 metais, būdamas beveik 28 metų amžiaus.

Nors akademiją jis baigė geriausiaisiais pažymiais, bet norėjo gydytis ir mokslo siekti Vakarų kraštuose, kur mokslas ir kultūra buvo jau pažengusi, kur nauji horizontai stovėjo prieš jo akis. Jis išvyko į Šveicarijos Friburgą.

Gyvendamas netoli Marijampolės ir kurį laiką šiame mieste mokydamasis, jis matė Marijonų vienuolijos nykimą dėl tuometinių rusų valdžios persekiojimą ir uždraudimą priimti kandidatus. Dar labiau tai pažino, kai vėliau grįždavo atostogų pas savo brolius ar seseris ir lankėsi Marijampolės bažnyčioje. Jo akyse vienas po kito buvę marijonai kunigai, kurie jį krikštijo ir mokė, nyko, seno ir mirė, palikdami tik senus ir paliegusius. O šie iš paskutinių stengėsi neapleisti savo vienuoliško ir kunigiško darbo. Ir jau buvo likęs tik vienas kun. Vincentas Senkus, kuriam mirus būtų sunykusi visa vienuolija.

Pagaliam jis pats ryžosi savo pečiais atlaikyti griūvančią Marijonų vienuoliją, tiek daug praieityje padariusią ir dar galinčią Kristui ir Bažnyčiai ateityje padaryti. Nors kun. Jurgis Matulaitis tuo metu turėjo garbingą Dvasinės akademijos profesoriaus vietą Peterburge, nors jo ateitis švietė skaisčia šviesa ir pažadais, bet jis norėjo krikščioniškos tobulybės, norėjo padėti Marijonų vienuolijai neišnykti, pagelbėti savo broliams Lietuvoje jaugti Kris-

tuje ir Bažnyčioje. Dėlto jis pasiskelbė sau ir būsimai vienuolijai šūki: „Visame ieškoti Dievo, visa kuo Dievui patikti, visa daryti didesnei Dievo garbei, šiame pasaulyje kurti jo karalystę“, nes „ką padėtų žmogui, jei jis laimėtų visą pasaulį, o savo sielai kęstų nuostolį“ (Mt. 16, 26).

To darbo konkrečiai jis ėmėsi prieš aštuoniasdešimt metų, prisikalbėjęs tobulybės siekti ir vienuoliją atnaujinti savo artimiausia drauga kun. dr. Pranaš Bučį. Nors Marijonų vienuolija, jo atnaujinta, buvo jau kitokia, negu ji buvo praieityje, negu ji ją žvelgė vienintelis jos vyriausias vadovas kun. Vincentas Senkus, bet ji buvo atnaujinta. Jo pastangos nenuėjo veltui. Jis tuoj rado sekėjų, norinčių kaip ir jis siekti tobulybės, dirbti didesnius darbus jungtinėmis vienuoliškomis jėgomis. Vienuolija, dar jam gyvam esant, parodė gyvybę ne tik Lietuvoje, bet ir Lenkijoje. Latvijoje, Amerikoje. Jam dar šioje žemėje buvo atlyginta šimterio-pai.

Pal. Jurgis Matulaitis, net būdamas vienuolis, buvo pašauktas net septynerius metus būti Vilniaus vyskupu, kentėti persekiojimus ir paniekimus, bet mėginti taikyti savo krikščionišką meilę visiems, net tiems, kurie jį persekiojo dėl jo lietuviškumo. Jis buvo skirtas darbai, kuriam neskiriamas tos pačios tautos žmogus.

Popiežiui buvo žinomas jo tobulybės siekimas, jo panešėjimas į Kristų kenčiantį, pasiaukojantį, meile ir teisingumu degantį ir norintį savo tautai padėti iki paskutinių jėgų išsekimo. Jis buvo paskirtas Lietuvai apaštalinio vizitatorium. Jis popiežiaus vardu įsteigė bažnytinę provinciją, paskirtė vyskupijas ir parinko joms vyskopus, kurie buvo ištikimi Bažnyčiai ir savo tautai. Čia jis ir užgėso — mirė dar jaunas, ką tik paruošęs konkordatą ir nespėjęs jo duoti patvirtinimui.

Tas mažas ir nežymus Lūginės kaimo kūdikėlis, tas palieges ir sergantis jaunuolis, vėliau užėmęs atsakingas pareigas, neliko nuošaly nuo tobulybės, nuo savo atnaujintos vienuolijos narių ruošimo, nuo jai kelio nubrėžimo ir savo pavyzdžiu parodymo. Šiuo metu jis yra Bažnyčios palaimintasis. Jį garbina, kaip Dievo išrinktąjį žemės kūrinių, Aukščiausiojo valiai, savo vienuolijai ir sava tautai atsidavusį. Šv. Raštas sako, kad „Palaimintas Dievas savo šventuosiuose“. Galima kartu sakyti, kad palaiminta tauta savo palaimintuose žmonėse. Juos ne tik garbina, juose mato ne tik Dievo kūrybos galią ir tobulybę, bet ir pavyzdį, kaip reikia gyventi šioje žemėje, neužmirštant nei žemės, nei žemėje gyvenančių žmonių, nei savo tautos, nei Dievo, kuriam visa kuo tarnaujama.

Palaimintasis arkivyskupas Jurgis Matulaitis yra paguoda ir palaima lietuvių tautai, kuri kenčia priešpaudą, kuri, kaip jo jaunystės dienomis, naikinama, naikinant jos dvasines jėgas ir neleidžiant išsiskleisti tikram krikščioniškam gyvenimui, tikrai dorai, tikrai tarnybai Aukščiausiajam. Nors dabar gyvenimas tėvynėje šiek tiek ir palengvėjęs, bet jis tegali kelti viltis geresnės ateities palaimintojo Jurgio palaima tautai.

A. D.

LIETUVIŲ OPERA KVIEČIA

JUOZAS KONČIUS

Užsukus į Jaunimo centrą penktadienio vakare, pajunti Chicagos lietuvių kultūrinio gyvenimo pulsą. Užbaigę savaitės darbus bei rūpesčius, tautiečiai renkasi grupelėmis ir pavieniui pasisemti dvasinės atgaivos jau nuolatiniu reikišniu tapusiose vakaronėse, kiti renkasi planuoti ir dirbti, kad kultūrinės veiklos gūja lietuvių išieivijoje nenutrūktų ir ateityje. Pažvelgus į ateinančių veidus, matyti nemažai vyresniosios kartos atstovų, kurie per metų metus jau varsto šias Jaunimo centro duris, kas tapo jiems jau lyg ir įpratumu, lyg dalis jų savaitės laiko priklausytų šiems apsilankymams. Matyti praeinančią vieną ir jaunesniosios kartos atstovą, ypač jų daugiau čia sukinejasi suaktyvėjusieji veikimui paskutinių metų begyję.

Vieni iš nuolatinių šių patalpų lankytojų yra Lietuvių Operos kolektyvo nariai. Jie kaip ir daugelis kitų, užbaigę savaitę darbotviete, skuba į Jaunimo centrą atsidėti keleto valandų savo pamėgtai dainai, o šiuo metu pasiruošimui naujai statomai operai. Šiais metais, kaip žinia, jie pasirinko ir nuo ankstyvo rudens repetuoja Verdi „Trubadūrą“.

Operai, kaip ir apskritai dai-

nos meniai, kad pasiektų galutinį tikslą, be tobulo atlikimo dar reikalingas ir klausytojas, kuris įvertintų ir pasigerėtų kruopštaus ir ilgo darbo vaisiais, kas yra jau atpildas už jų triūsą. Jei Lietuvių Opera išsilaikė daugiau kaip trisdešimt metų ir į sceną išėjo su visa eile pasaulinio garso kompozitorių operų, o taip pat ir keletą lietuvių kompozitorių kūrinių išvedė į rampos šviesą, tai vis nenuilstantis akstinas ir meilė mūsų visuomenės operos meniai. Turbūt nesuklysimė sakydami, kad visas Lietuvių Operos kolektyvo statytas operas apvainikavo ir publikai didžiausią įspūdį paliko 1972 metais pastatyta V.K. Banaičio opera „Juratė ir Kastytis“. Keturis spektakliai perpildytoje Marijos aukštesniosios mokyklos saleje buvo publikos su pasigėrėjimu ir entuziazmu sutikti. Buvęs ilgametis Lietuvių operos korespondentas per eilę metų sekęs jos raidą dar ir dabar, nors ir atokiau gyvendamas nuo Chicagos, savitai neį apžvalgoje „Drauge“ dažnai sugrįžta į Lietuvių Operos praeitį ir deramai prisimena tai vieną, tai kitą

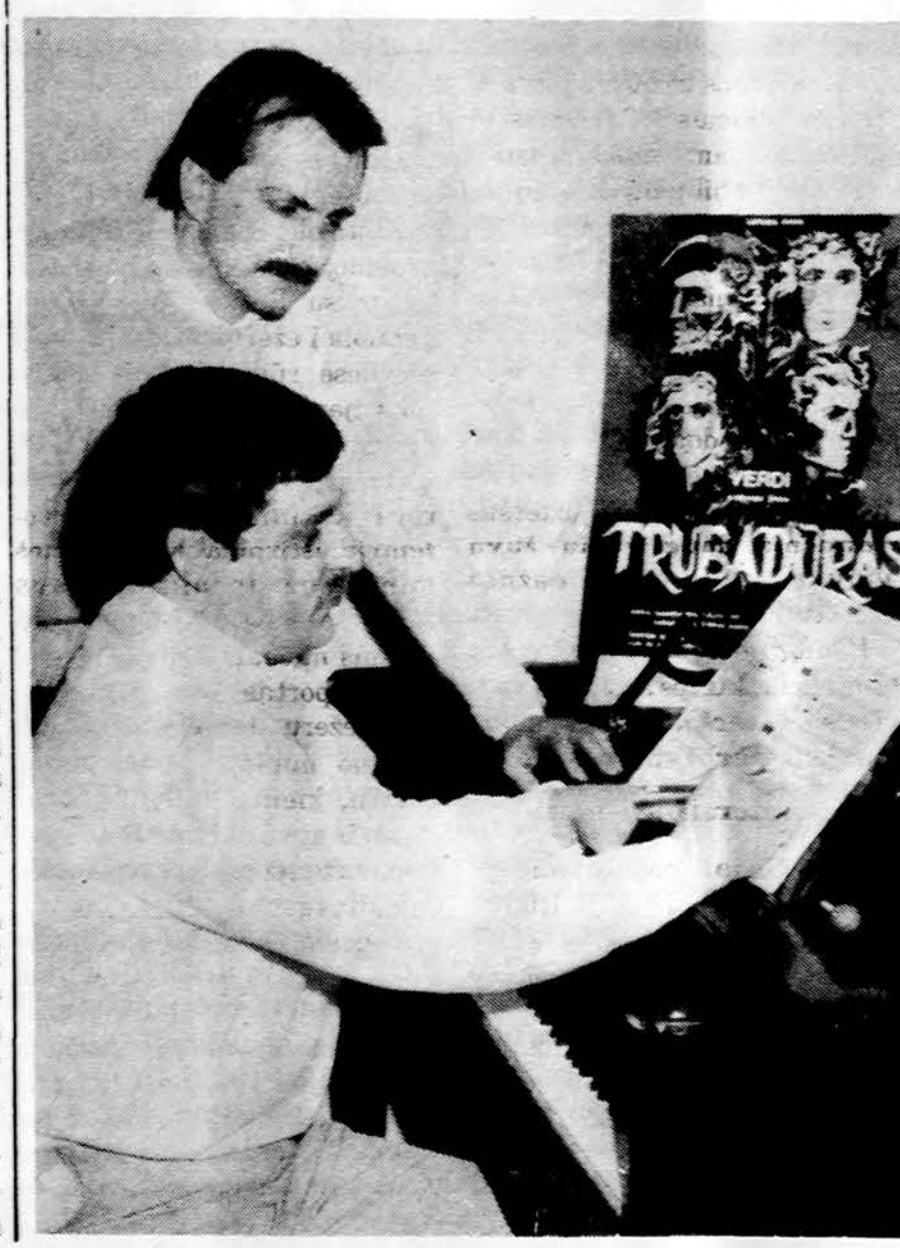
epizodą iš praieityje statytų ir gyvo atgarsio dalyvių širdyse radusių operų.

Malonu prisiminti praieitį ir daug prabėgusių gražių momentų Lietuvių Operos gyvenime, bet šiuo metu sugrįžkime į dabartį, į šių metų pasirinktus Verdi „Trubadūrą“ pastatymus. Kaip skelbiama, operos spektakliai įvyks balandžio 29 ir 30 dienomis Morton aukštesniosios mokyklos saleje Cicero. Nėtenka abejoti, kad muzikinis operos atlikimas bus šiais metais tiek pat kruopščiai paruoštas, kaip ir praieityje. Operos choras, įpratęs prie intensyvaus darbo ir griežtų chorvedžių reikalavimų, mūsų publikos, kuri visada gerėjosi jų dainavimu, tikrai neapvils ir šį kartą. Choro paruošimo darbą atlieka muzikai solistė Audronė Gaiziūnienė, muzikas Robertas Mockus ir jiems taip pat talkininkauja muzikas Manigirdas Motekaitis — visi profesionalai, baigę aukštąsias mokyklas ir su nemažu muzikiniu patyrimu. Šių metų operos dirigentas, muzikas dr. Bronius Kazėnas, nors ir gyvenamas tolokai nuo Chicagos, dažnai atvyksta repetacijoms, o per paskutines savaites, repetacijoms vykstant kuone kasdien, pasiliks Chicagoje, iki paskutinį kartą nusileis scenos uždanga.

Operos solistų sudėtis irgi yra parinkta pirmiausia. Su jais visuomenė dar bus ateityje supažindinta plačiau per spaudą ir radijo bangomis.

Tad atrodytu, kad operai pasiruošimas vyksta pilnu tempu ir bereikėtų tik laukti pakylant scenos uždangai. Ar užpildysime salę? Tai klausimas kuris iškyla ne kartą ne tik operos kolektyvui, bet taip pat ir ne vienam jos reikalais besirūpinančiam tautiečiui. Kartas nuo karto tenka išgirsti balsų, jog reikėtų kaip nors į mūsų operos lankytojų eiles traukti daugiau jaunesniosios kartos atstovų, kurie užpildytų vietas tu, kurie jau išsikėlė į šiltesnius kraštus. Susirūpinimas vertas dėmesio, nes iš tikrųjų Chicagos lietuvių eilės jau yra gerokai praretėjusios. Pamėginkime.

Entuziazmo Lietuvių Operai dar atrodo yra ne tik jos pačios operos kolektyvo tarpe, bet ir visuomenėje. Norėtusi linkėti tik, kad ta visuomenės dalis, kuri niekada nebuvo abejinga operos meniai, dabar dar labiau išsijungtų ne tik patys į spektaklių lankytojų eiles, bet pasistengtų savo pažįstamų ratelyje užsiminti ir paraginti juos, kad jau pats laikas apsirū-

„Trubadūrą“ operos pastatymo reikalais tariasi dirigentas dr. Bronius Kazėnas ir Lietuvių Operos pirmininkas Vladas Žukauskas. Nuotr. J. Tamulaitis

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

RIMVYDAS SIDRYS

6

Man ši kukli, vienos dienos klinikos sesija buvo ypatinga. Kuomet mes, jauni studentai V.D. universitete rausėmės į medicinos paslaptis, visus mus lydėjo mintis, kad, baigę mokslus, mes atiduosim savo jėgas ir žinias Lietuvos žmonėms. Likimas lėmė kitaip, išblaškęs po pasaulį, paskyrė mus gydyti visos žmonijos sergančius. Tačiau šiandien iš visų dienų štai aš galiu atsilyginti Lietuvai, padėdamas savo tautiečiams. Žinoma, tai buvo simbolika, vienos dienos vizija, bet ta simbolika buvo man brangi.

Kai po kelių dienų važiuavau iš Punsko į Gdanską, vieton paliktą dovanų vežiai pilną atmintį malonių prisiminimų. Vienas iš maloniausių buvo susitikimai su lietuvių vaikais, liko įspūdis, kad auga gausi nauja lietuvių karta. Jų buvo pilna ir bažnyčioje ir Punsko gatvėse, per koncertą jų buvo prisigrūdęs pilnas balkonas. Jų klegesys man skambėjo nepaprastai; geriau išsiklausęs, supratau, kad jie kalba džiūkiškai ir apie ketvirtadalį džiūkiškų žodžių man prasmukdavo pro ausis nepagalvoti. Vienos dešimtmetės mergytės paklausiau, ar jie mokykloje visuomet lietuviškai kalba. Ji buvo mano klausimo matyt nustebinta. — „Ponas, mes mokykloje tik lietuviškai kalbam. Jei kas pradeda kalbėti lenkiškai, kiti vaikai iš jo juokiasi“. Galingas ginklas yra vaikų juokas, vaikų jausmus užgrūdi-

nantis, suaugusių suminkštinant. Kartais visą dieną išbuvus muziejuje, apžiūrėjus šimtus paveikslų, atmintį lieka tik vienas paveikslas. Iš Punsko vaikų galerijos man ryškiausiai išmigo į atmintį trienos mergytės paveikslas. Ji buvo daktaro duklė, trijų metų, geltonplaukė, mėlynakė, tikras mažos lietuviškos simbolis. Užtruko laiko, kol ji nugalėjo savo drovumą ir prisipažino kad jos vardas — Ramunė. Padovanavau jai pačią didžiausią Tobleronę, jį tą šokoladą neįėjosi apglėbus kaip malkos pliauską, krykštavo ir visiem rodė.

Iš Punsko važiuavau į Gdanską. Tą miestą užsispyriau pamatyti, prieš daug metų perskaitęs „Aštuoni lapai“. Štai, kaip Birutė Pūkelevičiūtė aprašo savo atvykimą į Gdanską, tada dar Dancigą.

Mes atvažiuojame į Dancigą pačios kovo pradžioje. Tą vakarą tyliai snigo, tėtis tempė rogutes — ant jų buvo sukrauti mūsų lagaminai ir dėžė su lašiniiais ir miltais.

Kažkur toli, kitų upės pusėj, laikrodis musė šešias, ėmė skambėti bažnyčios varpai, mes ėjom siaurom gatvėm, pro senoviškų vartų skliautus. Žalvariniai žibintų žiedai, akmenų iškalti liūtai ir vandeniū dievaičiai, pakeliami tiltai, suridiję užėgę iškabos, išpjaustytos iš storos skardos: jaučių galvos, pašto ragai, šventieji cechų patronai, apynių spurgos, vynuodžių lapai...

Tai šitame mieste gyvena Mėlynbarzdis ir auksaplaukė Žasnininkė, ir Geležinis Henrikas, ir darbščioji podukra, purtantai per langą duknas ir margas pagalves, kad žemėn snigtų minkštai, didžiuliais kšniais — taip, kaip šį vakarą, virš šito pasakiško miesto. Čia, didžiojoje turgavietėj, dar tebevaikšto Nykš-

TIKRASIS LIETUVOS ŠEIMININKAS

ROMAS GIEDRA

Lietuvoje šiandieną vyksta svarbūs pasikeitimai, nuo kurių priklausys mūsų tautos ateitis. Čia už jūrių marių mes nesame toms permainoms abejingi, bet stengiamės kiek mūsų laikas ir lėšos leidžia, prie jų prisidėti. Organizuojame pagalbą Lietuvių gyventojams, siunčiamė iškvietimus giminėms ir pažįstamiems. Giminės ir pažįstami pildo dokumentus, perkasi bilietus ir skrenda pasižiūrėti Lietuvių gyvenimo, neseniai aš pasiūniau savo draugui Algimantui Baltrušiu iškvietimą apsilankyti Los Angeles. Jau beveik dešimt metų, kai mes nesimatėme. Jo apsilankymas būtų buvęs ne tik malonus, bet ir visuomeninis įsipareigojimas, nes Algis yra lygos tarybos narys nuo jos susikūrimo dienos. Mes abu buvome beveik tikri, kad kliūčių nebus daroma.

Praėjus porai mėnesių nuo dokumentų padavimo dienos, Algis Baltrušis buvo iškvietas į Valstybės saugumą (KGB), kur jam buvo pranešta (cituoju jo laiška): „gavau atsakymą, kuris vėl sugražino mane į tikrą tarybinį gyvenimą. Oficialiai buvau iškvietas į vizų skyrių, kur buvo pranešta, kad mano kelionė pakenks Sovietų Sąjungos saugumui. Visa tai buvo perskaityta iš pusiau atverstos papkės...“.

Po viso to, kas Lietuvoje įvyko, sunku patikėti, kad, pavyzdžiui, Sigitas Geda yra mažiau pavojingas valstybės saugumui negu Algimantas Baltrušis. Paprasti faktai įtikinamai kalba, kad nežūrint visų lygos nuopelnų, visų jos moralinių pranašumų, Sąjūdis vis tik yra labiau pavojingas valstybės saugumui. Lyga yra aiškus viso politinio proceso katalizatorius ir rezonatorius, bet Sąjūdis kaip politinė jėga šiuo metu yra nepalyginamai didesnė.

Kaip paaiškinti tokį neįgiamą atsakymą? Atsakyti yra lengva, uždavus dar kelis klausimus. Kas kontroliuoja vizų išdavimą? Kam tas naudinga? Kas sėja tarp žmonių neapykantą ir nepasitikėjimą? Atsakymas vienas — KGB.

Saugumas labai norėtų, kad lyga ir Sąjūdis nepasitikėtų vieni kitais ir kad tie nepasitikėjimo nuodai pasiklistų po visą tautą. Toks yra jų pagrindinis tikslas, nes vieninga tauta yra jų didžiausias priešas.

Skaitydamas savo draugo laiška, aš jaučiau didelį pasipiktinimą.

(Nukelta į 4 psl.)

tukas Nosis, pirkinėdamas lepias daržoves ir saldžiuosius pietų vaisius hercogo-smagurio stalui...

Skersgatviuose dar tebekaukšį šarvais apkaustyti žirgų kanopos, plevėna balti vienuolių apsiaustai, apsiūti juodais, gremingais kryžiais. Aplink miestą auga šventos Elzbietos siena; mūrininkai maišo kalkes su grietine, kad neatplėšiamai sukibtų, kad šimtmečiais stovėtų neišjudinamai akmenys.

Džeržga geležinė Dancigo valdovo pirštine, tvirtai suspaudusi turtingą miestą savo rankoj.

Kryžiečių ordino malūnas mala grūdus dieną naktį; laivų dirbtuvės poška kirviais, spiegia pjūklais, girdžda geležies grandinėm. Ordensburgo kranas kelia milžiniškus laivų stiebus, atplukdytus iš Lietuvių Brastos ir Bieloviežiaus girių.

As į Dancigą atvažiuavau gruodžio mėnesį, vakaro prieblandoje su automobiliu. Perkirtęs nuobodžius priemiesčius, sustabdžiau mašiną senajam mieste. Pustamsy Dancigas (dabar jau Gdanskas), rodė tik savo bendrus brožuos, lyg būtų iškirtas iš popieriaus siluetas. Stiebėsi smailūs bažnyčių bokštai, gotiško stiliaus, bet be pagražinimų, kitoki negu Ulmo ar Koelno katedros. Miesto vartai slėgė savo masyvumu, namai gij stiebėsi per keturis aukštus ir kiekvienas užsibaigė vis kitokiu, išraitytu stogo fasadu. Jie priminė Amsterdamo bei Bruselio gatves. Ir čia pat tuščios aikštės, kažkap nevietoj, ardančios namų ritma. Stovi suoliukai, auga krūmeliai, bet jauti, kad jie čia nepriklauso, šitam kvartale stovėjusio namai, gyveno žmonės, karas juos vatriuškinio, nauji žmonės nepajėgė atstatyti to kas buvo, liko kenčiančio miesto neužjėgė randai.

(Bus daugiau)

NE KERŠYTI, BET APSIVALYTI

JUOZAS ŽYGAS

„Ne keršto ar asmeninės naudos ieškome, o Tiesos ir Istrijos Teismo šaukiamės. Šimtai tūkstančių lietuvių amžiams atgulusių Šiaurės platybėse, Vidurinėje Azijoje, čia pat Lietuvos pakelėse ir Minsko plente, šiandien teisia gyvuočius“ („Dirva“ 1988 m. lapkričio 24 d.). Tai toks šauksmas ateina iš „Tremtinio klubo“, kuris veikia prie Persitvarkymo sąjūdžio. Mes negalime to šauksmo negirdėti. Deja, ir mūsų tarpe tokių yra, kurie tik sava veikla tesidomi ir ją aprašo.

„Tu, žmogau, šliaužiojai prie Stalino, tebešliaužioji ir dabar. Tu ištrėmė mane, šaudei, kad įtiktum valdžiai...“ („Atgimimo“ Nr. 13). Tokie „šliaužiojai“ ir yra pavojingiausi, jie yra teroro esmė. Kol tokie „šliaužiojai“ nėra iš plyšių iškrūpstyti, tol negalima drąsiai gyventi. Ateinančios kartos turi žinoti, kas buvo tie „šliaužiojai“ ir kas tuos nusikaltimus vykdė. „Kas juos per tardymus taip žiauriai kankino ir mirtinai žalojo, gal kada nors vėliau paaiškės. Yra jau žinoma, kad Leiba Balchinas, Ylakių Žydų liaudies banko buhalteris, buvęs saulys-rėmėjas, per pirmą raudonosios armijos okupaciją buvo NKVD viršininku ir tik jo isakymu buvo lietuviai vės suimami, tremiami, ir niekas nežinojo, kur kalinami („Tėviškės Žiburiai“ 1988.XII.20)“. Dabar jo tautiečiai leidžia milijonines sumas ir po visą pasaulį raganų medžioklės vykdome, bet nejaugi mes neprivalome jų pavardžių atiečiai palikti. Nejaugi mes neturime žinoti, kas buvo tie, kurie žmones areštavo, kankino ir deportavo?

Apie Rainių žudynes mes seniai žinojome ir rašėme, bet tuomet ok. Lietuvos spauda apie tai ne girdėti nenorėjo. Kadangi mes tuos klausimus kėlėme, tai mes buvome nusikaltėliai. Dabar ir jie jau prabilo. „Nustatyta, kad tuos kraupius įvykius organizavo 1940-41 m. Tėsių apskrityje vykdomojo komiteto pirmininku dirbęs Domas Rocius, talkinamas P. Žalimo, P. Raslano, A. Žutauto

ir raudonarmiečių dalinio karių. Memorialinė Domino vykdomajame Tėsių rajono komitete, o jo vardu buvo pavadintas sovchozas ir miesto gatvė („Tėviškės Žiburiai“ 1988.XII.20)“. Taigi memorialinė lenta ir gatvė jo vardu, tikras „tarybinis didvyris“. Šlovinyji partija daug tokių „didvyrių“ turėjo, tad ir nenustabu, kodėl ji yra „šlovinygoji“!

Net „Tiesa“ pagaliau tiesą pradėjo rašyti. Žurnalistas Stasys Kašauskas žiauriai tiesą aprašė „Viešai iš širdies“. „Visur vyko klaidūs dalykai, pas mus ne!... Tad ką slepiame, ką giname? Liejosi kraujas ir ašaros, sklido aimanos pro užkaltus vagonus. Mūsų istorija taškuota ne baltomis, o įvairiausių spalvų dėmėmis („Tiesa“ Nr. 132)“. Tuo metu, kai „sklido aimanos“, per atvirus langus buvo girdimi radijo bangomis sklindantieji dainos žodžiai apie „kasdien gražiantį gyvenimą“. Dabar jau nuplėšiamas melo šydas nuo to „kasdien gražiančio gyvenimo“. Gražiantis gyvenimas, bet ilgėjančios uodegų eilės.

Apie tai dabar jau nebe tik mes rašome, bet skaitome žodžius tų, kurie patys tai pergyveno. Štai ką jie rašo: „Dar daug stalinistų juoda darbų sėdi minkštuose krėsluose ir įsikibę laikosi staliniško biurokratizmo, jų išskėsti sparnai tebesklendo virš žmonių galvų... Skaudu skaityti ir klausyti, kai mūsieškiai, kalbantys ar rašantys trimėjimų klausimu mažina skaičius“ („Literatūra ir menas“ 1988 rugpjūčio 6). Negerai, negerai! Kėsinamasi į stalinistų „minkštus krėslus“. Gavau pylos, kai savo rašinyje pasiūliau sugyventi jų pensijas, o dabar čia kėsinasi į jų „krėslus“. Dabar tegul kalba tie, kurie tarp lavonų gyvi išliko. „Įpusėjus poliarinei nakčiai, mūsų barake Nr. 10 iš 30 žmonių ant koju laikėsi tik kelios moterys ir aš. Autorės liudijimu, 1942-1943 m. žiemą mirė kas antras tremtinys. „Liaudies mokytojo Barausko šeima iš 6 asmenų išmirė visa. Dručių šeima (nuo Kalvarijos) – tėvai ir du sūnus – išmirė visi. Žygelio 4 asmenų

Kultūros Židinyje Brooklyne Lietuvos Nepriklausomybės minėjime vysk. P. Baltakis kalba invokacija, šauliai stovi garbės sargyboje.

Nuotr. L. Tamošaičio

šeima – Tėvai, duklė Danutė 18 m., sūnus Eimutis 12 m. – mirė visa... (..) Kai mirė Gamzienė, po jos rūbais ant krūtinės buvo likęs nedidelis duonos gabalelis. Tempiant ją nuo „narų“, vienas žmogus jį pastebėjo. Jis išsitraukė duoną ir, skubiai apbraukęs utelės, ją čia pat suvalgė („Literatūra ir menas“ 5.28.1988). Vaje, vaje! Kaip galima „utelės“ minėti, tai visiškai skonio neturėjimas. Jau sykį už jas gavau barti, kas būtų, jeigu mūsų jaunimas, tai paskaitytų?

„Volungevičius kviečia komunistų partiją atgailauti“. Keletas minčių iš jo kalbos, pasakytos 1989 m. sausio 10 d. Kalnu parke. „Kas privalo atgailauti? Tik tie, kurie atvedė mūsų tautą į dabartinę būklę. Tai, visų pirma, organizacija, kuri save vadina Lietuvos komunistų partija... Šiandien jau pati tarybinė spauda rašo apie nusikaltimus Rainių miške, Pravienskiškėse, žudant Panevėžyje ir kitur. Tik kažkodėl ten neišryškintas Lietuvos komunistų partijos vaidmuo. O apie jį vertėtų pakalbėti. Norėtusi, kad Lietuvos komunistai prisimintų savo partijos nusikaltimus, imtų atgailauti“.

Kaltinti komunistų partiją, reikalauti, kad ji atgailautų? Ir vėl atsilieps mūsų moralistai, kurie mus gero ir gražaus elgesio moko. „Neteiskime, kad nebūtume... Iš viso toks reikalavimas nėra šiuo metu svarbus, tik pabrėžia vieną iš neigiamiausių mūsų būdo ypatybių: sąskaitų sudėdijimą... Mes labai greitai skubame teisti, tik

STALINIZMAS LIETUVIŲ DAILĖJE

S. PUKNYNS

Iki gruodžio 15 dienos Vilniuje veiks paroda, kuri vaizdavo Stalino laikų meną Lietuvoje. Gintaras Visockas apie ją rašo „Literatūroje ir Mene“ 49 numeryje.

„Nedidelė aukšta salė (buvusi Šv. Mykolo bažnyčios zakrastijs) pilna pilnutėlė melo, klastos pompastikos, pasityčiojimo, paniekos, bejėgiskumo, pasipūtimo, pretenzinguo, pozos, žiaurumo, nemokšiskumo... Ko dar? Pasizūreikime iš artiau.“

Ziūrį į plakata, Garbingai tešėme Didžiajam Stalinui duotąjį žodį“ ir klausis savęs: kaip suprasti tą gausybę grūdų, supiltų į maišus. Juk ir šandien dar savo šaliai duonos neužtenka, ką jau kalbėti apie stalininius laikus, kai nuskurdusiems kolūkiečiams paliko tik laukų gėlelės ir Lietuvos saulutė. Kitas pl. atas „Partijai pašaukus – širdžiai paliepus“ simpatiškas vaikas su kuprine ant pečių išvyksta į

tolimą kelionę... O tu matai ne simpatišką jaunuolį, bet melą, žiaurumą, nes negali pamiršti gyvulių vagonų užkaltais langais, siaubingų, ūsuto nusikaltėlio planų. Iškabintuose atvirukuose užfiksuoti skulptūros, tapybos, grafikos darbai paženklinai akivaizdžiu melu. Teatrališkai pakeltos rankos, didingos pozos, ugningi žvilgsniai.

Ano meto meno kritikas A. Kamenskis apie jubiliejine 1950 metų dailės parodą Vilniuje rašė: „Kauno dailininkas V. Dilka apie steigiamąjį Kolkūko susirinkimą sugebėjo papasakoti taip tikroviškai ir taikliai, kaip imano subrendęs realistas“ Minėtą paveikslą nesunku įsivaizduoti. Vieningai pakeltų rankų ir laimingų šypsenų, steigiant kolūki. Argi tai ne melas, ne pasityčiojimas, ne bejėgiskumas. Tame pačiame straipsnyje jubiliejine paroda Vilniuje vertinama „kaip reikšmingas Lietuvos vaizduojamo meno istorijos etapas“.

G. Visockas nesitenkina, kad tik apgavystė dailėje būtų keliamas viešumon. Jis mano, kad visi apgaulingi spausdinti žodžiai turi būti iškelti į viešumą. Jis rašo: „Jeigu nuodėžiai siekiame parodyti stalinizmo ir stagnacijos laikų esmę, panašiai visi „istoriniai“ straipsniai turėtų tilpti periodinės spaudos puslapiuose kaip praeties idiotizmo iliustracija.“

Ir kaip skaudu, kad S. Neris, priimant Tarybų Lietuvą į TSRS pasakė: „Vadui, mokytojui, draugui, lietuvių tautos išlaisvintojui – Didžiajam Stalinui aš skiru savo eiliuotąjį žodį – Dainą apie Stalina... Joje reiškiamos mintys ir jausmai lietuvių tautos, dėkingos už laimę ir išlaisvinimą“.

Bet dar skaudžiau, kad 1985 m. pasirodžiusioje knygoje „Lietuvos Liaudies Seimas: stenogramos ir medžiaga“, randame tik kai kuriuos iš anų žodžių. Kaip suprasti tai, kad stenogramu rinkinyje J. Paleckio, M. Mickio, P. Petrausko, P. Ziberto kalbose, priimant Tarybų Lietuvą į TSRS, nebelaipšinamas Stalinas. Kada baigsime redaguoti istoriją?

Ak, pasaulyje tėra viena vienintelė problema: parodyti žmonėms dvasinio blaškymosi reikšmę, lydinti ant jų lietuvių, panašų ir gregorinį giedojimą... atrasti žmogaus prasmę... Žmonės taip reikalingi Dievo. Ant. De Saint-Exupéry

TIKRASIS LIETUVOS

(Atkelta iš 3 psl.)

nimą, bet kartu ir pasitenkinimą. Pasitenkinimą, kad lygos veikla buvo taip aukštai įvertinta. Jau taip mes įpratome būti vertinami. Jei padaro krata, tai tuo pačiu pripažįsta, kad tu darai kažką tai svarbaus, jei areštuoja, tai duoda savo didžiausią įvertinimą. Visada mes su jais kovojame; ta kova nesibaigė ir šiandieną.

Taip, man pikta, kad Algis Baltrušis negavo leidimo apsilankyti Amerikoje. Aš protestuoju prieš tokį grubų žmogaus teisių pažeidimą ir kviečiu visus susipratusius lietuvius čia užsienyje ir ten Lietuvoje prie tokio protesto prisidėti, bet tai nereiškia, kad aš tuos kaltinti tuos, kuriems labiau pasisekė. Aš tikiuosi, kad tie, kuriems nepasisekė, supras tikrąsias priežastis. Supras, kas to nori ir kam tas naudinga. Nereikia aiškinti, kokių svarbiu momentu mes gyvenime. Palankesnių sąlygų susigrąžinti Nepriklausomybę vargu ar beturėsime, nes šiandieną mūsų tauta yra kaip niekad vieninga. Stiprinkime tą vienybę visų mūsų priešų pykčiui.

Marijos aukšt. mokyklos svetimų kalbų skyriuje lietuvaitės su tautiniais drabužiais. Iš kairės: Rasa Hollenderytė ir Lina Viržintaitė.

CLASSIFIED GUIDE

<p>REAL ESTATE</p> <p>RE/MAX GREIT PARDUODA</p> <p>RIMAS L. STANKUS 361-5950 636-6100</p> <p>Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią istaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamas.</p>	<p>REAL ESTATE</p> <p>MLS KOMPIUTERIŲ</p> <p>pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus</p> <p>J. BACEVIČIUS BELL-BACEVIČIUS INCOME TAX - INSURANCE 6529 S. KEDZIE 778-2233</p>
<p>Century 21 KMIECIK REALTORS 7922 S. PULASKI RD</p> <p>DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER 284-1900</p> <p>Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danutė Ščerbaite Mayer dėl sąžiningo pataravimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.</p>	<p>ŠIMAITIS REALTY</p> <p>Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris Nuosavybių pardavimas. Income Tax. 5953 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60629 Tel. 436-7878</p>

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

Kambarių, namų dažymas, elektros ir vandens vamzdžių TAISYMAS. Skambinti Vytui 925-5300.

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir žmiesių. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AR NORITE PARDUOTI?
Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namo įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. — 434-7100 & 436-8600

IS THAT YOU LAUGHING, COMRADE?

Algis Rukšėnas

Knygos antrinis pavadinimas: „The World's Best Russian (Underground) Jokes“. Žurnalistas ir rašytojas Algis Rukšėnas, politinės-satyrinės dramos „Posėdis“ pragarė ir „Day of Shame“ (knygos apie Simo Kudirkos 1970 m. nepavykusį pabėgimą į laisvę iš sovietinio laivo) autorius surinko kursuojančius anekdotus ir charakteringus juokus, kurie kursuoja Sovietų pogrindyje ir atskleidžia komunistinės sistemos tikrąjį charakterį.

Secaucus, New Jersey: Citadel Press, 1986. Kaina su pristatymu ir USA \$7.90. Illinois gyventojai moka \$8.40.

Užsakymus siųsti:
Draugas
4545 W. 63rd St.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVIŠKAS TEATRAS JŪSŲ NAMUOSE

JEIGU JŪS TURITE VCR (VIDEO) TAI GALITE UŽSISAKYTI ŠIAS AMERIKOS SISTEMOS, LIETUVIŲ KALBA VAIZDAJUOSTES.

FILMAI-SPEKTAKLIAI: I. Simonaitytės „Vilius Karalius“ 3 dalys, „Urtė“, J. Zemaitės „Marti“, „Petras Kurmelis“, A. Vienuolis „Paskenduolė“, „Zarcukai“, J. Baltušio „Gieda gaideliai“, J. Grušo „Barbora Radvilaitė“, M. Putinas „Valdovas“ 2 dalys, T. Vaižgantas „Nebilytė“.

NUOTAIKINGOS KOMEDIJOS: „Amerika pirtyje“, „Palanga“.

VAIKAMS: „Buratino nuotykių“, „Multiplikacinių (cartoons) filmų rinkinys“, „Labanakto vaikučiai“.

MUZIKINĖS: „Grok Jurgeli“, „Lietuvių liaudies dainos“, „Miss Lietuva 89“.

KITI FILMAI-SPEKTAKLIAI: „Skrydis per Atlantą“, „Pinigėliai“, „Gyvenimas po klevu“, „Karaliai visagaliai“, „Eglės namai“.

DĖL INFORMACIJOS PRAŠAU RAŠYTI ARBA SKAMBINTI:
VAIZDAJUOSTĖ
7018 S. ROCKWELL
CHICAGO, IL. 60629
TEL. (312) 434-2655 po 4 P.M.

Lietuvių Fondo suvažiavimo žurnalistų — spaudos atstovų dalis. Iš kairės: J. Žygas, J. Šlajus, A. Juodvalkis ir J. Zemaitis.

LIETUVIŲ FONDO ANKETOMS GRĮŽTANT

ANTANAS JUODVALKIS

Lietuvių Fondo vadovybė šiais metais kartu su kvietimu į metinį narių suvažiavimą įdėjo ir trumpą klausimų lapą, norėdama patirti narių nuomones apie L. Fondo veiklą ir gauti naujų sugestijų ateičiai. Iš jau grįžusių anketų susidaro vaizdas, kad didžioji narių dauguma patenkinti L. Fondo vadovybės darbu ir teikiama informacija, bet yra viena kita sugestija, pagedaujanti didesnio dėmesio tam ar kitam reikalui. Viena iš tokių sugestijų siūlo daugiau dėmesio skirti jauniui, kurie dalyvauja lietuvių veikloje. Yra pagedavimų skelbti stipendininkų sąrašą, nurodant mokslo šaką ir veiklą lietuvių organizacijose. Dar kiti norėtų skelbti baigusį mokslus Lietuvių fondo stipendininkų sąrašą ir paanalizuoti jų įnašą į lietuvių veiklą, o taip pat ir jų paramą Lietuvių fondui bei kitoms institucijoms. Ar buvę LF stipendininkai grąžina gautas stipendijas, įstodami nariais ir didindami įnašus bent iki gautų stipendijų dydžio?

Stipendijų dalinimo klausimas yra jautrus ir ne be reikalo nariai tuo domisi. Iš antros pusės žiūrint, stipendijų davimas tik dalinai priklauso nuo pelno skirstymo komisijos sprendimo, nes kai kurie aukotojai testamentiniuose palikimuose yra nurodę kokioms mokslo šakoms ir kokiems studentams stipendijas skirti. Tokių fondų Lietuvių fonde yra penkiolika, bendroje sumoje 690,000 dol. Jų metinės pajamos siekia 63,000 dol. ir naudojamos aukotojų nurodytiems tikslams. Dalis tų fondų steigėjų yra gyvi ir kartais pagedauja, kuriems studentams stipendijos skirtinos ar kitiems tikslams naudotinos. Pelno skirstymo komisija jų nurodymus respektuoja ir tariasi dėl stipendijų dydžio, kad išlaikytų bendrą lygį ir per daug neprasikistų iš kitų stipendininkų.

Iš šalies žiūrint atrodo, kad stipendijas skirstyti yra lengva, jei yra prašymų ir pinigų. Stipendijoms gauti yra nustatytos sąlygos, taikomos visiems stipendininkams. Pagrindinės yra mokslo pažangumas, dalyvavimas lietuvių jaunimo ar bendrinėje veikloje, tėvų finansinis pajėgumas ir kitos. Kartais girdima nepasitenkinimų, kad tas ar anas studentas negavo stipendijos, nors veiklus lietuviškame gyvenime ir matomas renginiuose. Bet tokie studentai neįpildo nustatytų sąlygų: arba nepakankamai pažangūs moksle, arba tėvų pajamos yra prašokančios

nustatytą ribą, arba nepateikia reikalaujamų dokumentų.

Stipendijoms gauti prašymai turi būti paduodami iki balandžio 15 d. Vėliau gauti prašymai nesvarstomi. Tą turi įsidėmėti visi prašantieji. Yra gauta prašymų net birželio mėn. ir paaiškinus, kad pavėluota, vistiek lieka nepatenkinti ir net spaudoje skelbia priekaištus L. fondo vadovybei. Apie prašymams paduoti terminą yra skelbiama lietuviškoje spaudoje ir lietuvių radijo laidose, bet matyti, kad nei tėvai, nei patys studentai lietuviškų laikraščių neskaito ir radijo laidų nesiklauso.

Šiais metais stipendijoms skirtų fondų pajamos gali būti mažesnės, nes ir visos LF pajamos numatomos mažesnės dėl bankų mokamų mažesnių palūkanų, o paramai gauti prašymų suma gali būti didesnė, kaip 800,000 dol. Į šią sumą įeina apytikrė stipendijoms prašoma 100,000 dol. suma. Tai būtų rekordinė paramai gauti prašoma suma, o LF taryba leido pasikirstyti tik 230,000 dol.

Prieš dešimt metų buvo nuogastaujama, kad bus pinigų, bet nebus prašytojų, nes stokos li-

tuaniškos klausimais paruošė projektą. Pasirodo, kad lietuvių mokslininkai, rašytojai, pedagogai, menininkai bei visuomenininkai, išėję į pensijas ir atsipalaidavę nuo kasdieninei duonutei uždirbti skirto laiko, daugiau atsidėjo liuanistikos kūrybiniam darbui. Šiuo metu netrūksta nei naujų kūrybinių darbų, kurie tikisi LF paramos, nei didesnių projektų, ruošiamų anglų kalba apie lietuvių kultūrą, meną, istoriją ir Lietuvos padėtį. Tokie projektai yra brangūs ir LF gali būti nepajėgus visus šimtatūkstantinius projektus finansuoti. Jau ateina balsų, pagedaujančių teikti paramą tėvynėje prasidėjusiai veiklai, nors dar kieta okupacija spaudžia Lietuvą. Kol Lietuva tebėra okupuota ir Maskva tebelaiiko savo kietose rankose kontrole, tai visuotinės paramos klausimas tebėra netikras. Fondų teiktina parama reikalinga tiksliai ir tvirtai kontrole, kad skirta parama pasiektų tikslą, o kol to nėra, reiktų toliau palikti privačiai iniciatyvai. Reikalas jautrus, bet ir nemažiau komplikotas. Reikia stebėti ir laukti, juo labiau, kad didieji judėjimai neprašo finansinės paramos. Atsisteigiančios įvairios lietuvių organizacijos pirmiausia turėtų tikėtis paramos iš sau giminingų ir čia veikiančių organizacijų bei profesinių draugijų. Čia veikiančios organizacijos yra pajėgios savo idėjas

Jau praėjo penkeri metai, kai amžinybėn iškeliavo a. a. Adolfas Juodka. Dukros Emilijos ir sūnaus Vytauto deka, dalyvaujant ir artimiesiems, Marijonų koplyčioje šv. Mišių aukoje buvo prisimintas velionis.

Adolfas Juodka gimė 1897 m. vasario 16 dieną mažųjų ūkininkų Mato ir Uršulės Vaiduvaitė šeimoje Aukštaitijoje. Iš devynių vaikų buvo vyriausias, labai gabus, muzikalus ir labai norėjo mokytis. Pradžios mokyklon buvo priimtas į 2 skyrių, nes jau namuose buvo išmokęs rusiškai kalbėti (pirkios sienos buvo rusiškais laikraščiais iškljuotos). Jau ir mokykloje buvo užkietėjęs lietuvis ir maldą prieš pamokas kelis kartus sukalbėjo ne rusiškai, bet lietuviškai. buvo labai mokytojo nubaustas ir nuo mušimo labai sutino delnas. Prirėkė tėvo tarpininkavimo. Salakų mokykla buvo labai toli, net 5 kilometrus kasdien reikėjo jaunam vaikui keliauti, o dar prieš pamokas ir Mišiom patarnauti.

Baigęs mokyklą išvažiavo į

A. a. Adolfas Juodka

Kronštata, kur gavo darbą ir toliau mokėsi. 1914 m. lietuvių karo pabėgėliai pradėjo kurtis Petrapilio priemiesty „Lesnoi“. Ten atvykęs Adolfas suorganizavo bažnytinį chorą ir įsteigė „Petrapilio lietuvių mažaturčių draugijos“ skyrių ir lietuvių kalbos vakarinius kursus suaugusiems, kuriuose mokytojavo O. Petrauskaitė-Kriksčiūnienė. Suorganizavo ir vaidintojų grupę, kur pats režisavo ir sufleravo. 1916 m. Petrapily buvo išrinktas į Lie-

tuvių seimą, kaip krikščionių demokratų atstovas. Nepriklausomybę atgavus, buvo paskirtas į Raseinius, kur buvo pradžios karo valdininkas, vėliau policijos vadas. Tuo metu vedė Viduklėje Oną Vidutytę. Jų moterystę palaimino kan. A. Kryžanauskas, pastatęs Salake nuostabią iš dirvonų surinktų didžiulių akmenų bažnyčią. 1926 m. velionis buvo Raseinių burmistras ir šias pareigas ėjo iki rusų okupacijos. Tik per stebuklą išvengė jis ir jo šeima Sibiro, visgi neišvengė kalėjimo. Jį vokiečiai suėmė už tai, kad ūkininkai neatidavė vadinamos pyliavos. Jis išbuvo kalėjime Kaune visą mėnesį.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. atvažiavo į Ameriką. Sunkiai dirbo Chicagoje Swift skerdyklose. Vėliau rado gerą užuožėją pas Jezuitus Jaunimo centre. Čia išbuvo 16 m. Mylėjo Jaunimo centrą labiau, negu savo namus, ir buvo pramintas net „Pusbroliu jėzuitu“.

Velionis buvo didelis meno mėgėjas. Chore dainavo bene visą savo gyvenimą. Vokietijoje dainavo pas B. Budriūną Scheinfelde, Bostone pas J.

L. Baltrušaitienė

Laiškas iš Lietuvos

LABAS TĖVELI,

Pirmiausia sveikinu Tave su gimtadieniu. Linkiu viso ko geriausio.

Šiandien šv. Velykos. Mama buvo katedroje, mes su Rasa — ne. O, be to, šv. Mišias transliavo televizija. Taip pat šiandien dar ir rinkimai. Buvome visos trys, nes šiemet reikia kiekvienam su savo pasu ateiti. Buvo

brolius ir seseris paremti techninėmis priemonėmis, literatūra ir kitais būdais. Lietuvių Fondas dabartinėmis sąlygomis neturėtų rizikuoti dalį pajamų skirti nepatikrinamiems tikslams.

Šiandien dar nėra nieko tikro ir padėtis gali kiekvienu metu pasikeisti, todėl veiksniai ir institucijos turėtų savo veiksmus suderinti, kad nebūtų prieštaravimų ir tarpusavio susikirtimo. Ryškus pavyzdys Vilniaus vyskupijos prijungimo reikalu buvę skirtingi ėjimai.

Lietuvių Bendruomenės vadovybė — PLB, JAV ir Kanados, renkasi bendram posėdžiui aptarti tarpusavio santykiams ir nustatyti gaires tolimesniems ėjimams. Ar po to nebūtų laikas susitikti su VLIKo bei ALTos vadovybėmis ir aptarti naujai susidariusią padėtį bei suderinti ėjimus. Turime netolimų pavyzdžių, kai vieni siuntė tautines vėliavas ir rinko aukas popieriui nupirkti, kad dideliu tiražu būtų išleista A. Šapokos Lietuvos istorija, o kiti per Nepriklausomybės šventės minėjimus anų veiksmą smerkė, lyg anie būtų išdavę Lietuvos reikalą.

Jei ankstyvesnėmis sąlygomis mūsų veiksniai vengė susėsti prie pasitarimų stalo ir kiekvienas dirbo savaip suprastą darbą, tai dabar reikalas yra taip pribrendęs, kad delsti ilgiau negalima.

Taip pat ar ne laikas paieškoti glaudesnių tarpusavio ryšių ir veikiančių fondų vadovybėms, kad teikiama parama būtų efektyvesnė ir pajėgesnė. Bendras Amerikos Lietuvių Fondas — BALFAS, Tautos fondas ir Lietuvių fondas turi savo paskirtis ir iki šiol atliko jiems pavestus uždavinius, bet ryšy su Lietuvoje besivystančiais veiksmais paramos teikimo klausimas gali keistis ir reikalingas koordinacijos. Solo dirbant, gali atsitikti, kad tas pats reikalas bus remiamas visų trijų fondų. Pasiūskimaimai ir pasitarimai visur ir visad buvo ir yra reikalingi ir naudingi. Pagalvokime.

ir tau kvietimas atėjęs. Balsavau už E. Vilką. O mama tai dar ir už Brazauską (čia į kitą vietą). Mes su Rasa jį išbraukėme. Jį tai vis tiek išrinko, bet jam teko mažiau taškų. Tegū nevaizduoja tautos vado.

O mama tai tikrai Tavo pasekėja. Rytė, kai aš atsikeliu, ji žiūri rytinę televizijos laidą „Labas rytas“. Kai išsėdinėju į paskaitas, ji jau skaito laikraščius. Kai grįžtu, ji užgulusi Lietuvos radiją. Ateina vakaras — prasideda „Amerikos balsas“, „Laisvoji Europa“, „Panorama“, „Vriemia“. O visai neseniai atrado „Svobodą“! Tai buvo laimės!

Aš taip kartais pagalvoju, kad jeigu mes su Rasa būtume mažesnės, tai vaikšiotume nuplyšę, nudryžę, nepavalgę, nes nebūtų kam pasirūpinti. Tėvo mes, kaip ir neturime, o mama irgi tais pačiais keliais suka. Juokas juokais, o kai per pietus negali nei žodžiu persimesti prie stalo su niekuo, tai visai liūdina pasidarą. Pas mus radijas virtuvėje visuomet karalius būdavo, o dabar mama „Šilėlį“ mažą įsigijo. Tai visai iš virtuvės nebeišlenda. Ten ir vakaroja, siūlus ardo.

Tai mat koks mūsų gyvenimas. Nebeskaitom jokių knygų. Nebėra laiko. Mokslai labai sunkūs. Nors ir mokausi, vis galo jiems nesimato. Yra tokių disciplinų, kur aš nieko nesuprantu. Pavasarį bus blogai. Labai jau vyriška specialybė.

Kartais rytais atsikeliu, einu į baseiną arba bėgioju paneriu. Taip sakant judu. Sako sveika.

Nuodija čia mus kaip begali. Maisto produktai užteršti, oras taip pat. Kartais aš einu namo Subačiaus gatve nuo Aušros vartų, tai net pykina nuo benzino. O dabar dar Jonavoj kažkas ten sprogo. Tai dar kokio tai brudo gaudymo pakvepuoti. Ne gyvenimas, o „laimė“. Net sveikatos saugoti neapsimoka. Vis tiek anksčiau laiko nuo nešvarios aplinkos kojas užversi.

Ruošius į Ameriką atvažiuoti. Sakė jau ir bilietas man yra. Bet tik į vieną pusę. Ir tai džiaugtis reikia. Su bilietais labai didelė problema. Atgal iš Amerikos turbūt reiks pačiai Atlantą perplaukti. O po to pėstute. Na, bet gal kaip nors. Rasa sako, kad gausim. Tiesa, pasirodo, pas mus jau ir lagaminų didelių nebėra pirkti. Muilo nebėra. Turbūt utelėm greit apaugsim. Žmonės reikalauja, kad įvestų muilui ir dantų pasta talonus. Ar ne absurdas? Bet mes labai tikime Sąjūdžiu ir kentėsim su juo iki galo. Nors ir utelėm apaugę. Na tai tiek. Viso geriausio.

Skaistė

Detroito radijo klubo „Lietuviško balero“ popietėje balandžio 2 d. Iš kairės: Vida Duobaite, akompaniatorius Vidas Neverauskas ir Asta Jurgutytė. Nuotr. Jono Urbano

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Kun. Alfonsas Svarinskas po ilgų Sibiro kancijų lageriuose atvyksta į Chicago gegužės pabaigoje. Jo sutiktuves rengia specialus komitetas. Sutinimas rengiamas birželio 4 d., sekmadienį, Jaunimo centre. Chicago visuomenė ir organizacijos prašomos tą dieną skirti pasimatymui su Lietuvos kankiniu. Organizacijų pasitarimas tuo reikalu kviečiamas balandžio 19 d., trečiadienį, 7 val. vak. Jaunimo centre.

x „National Catholic Register“ balandžio 16 d. laidoje rašo, kad Lietuvoje kard. Vincento Sladkevičiaus kvietimu lankėsi Rytų Vokietijos vyskupai tarp kovo 27 ir 30 d., susipažino su naujai paskirtais vyskupais ir nauja Bažnyčios padėtimi santykiams tarp valstybės ir Bažnyčios pagerėjus. Rytų Vokietijos vyskupai paskiausiai išvyko į Maskvą aplankyti ir ortodoksų Bažnyčios vadovus.

x Estradinių dainų koncertas, kurį atliks sol. Nelė ir muz. Arvydas Paltinai, rengiamas ateinantį sekmadienį, balandžio 16 d., 3 val. p.p. Jaunimo centre. Po koncerto bus bendros vaišės kavinėje. Visi kviečiami. Bilietai iš anksto gaunami Margučio raštinėje ir Vaznelių paroduotuvėje.

x JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos būstinėje balandžio 9 d. vyko pasitarimas tarp JAV LB krašto valdybos narių ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjungos Chicago skyriaus narių. JAV LB krašto valdyba bazuojasi Chicagoje ir dažnai kviečia JAV LJS Chicago skyrių į talką, kai rengiamas kokias nors vakarones ar pan. JAV LJS Chicago skyrius – vienas iš didžiausių ir veikiausiai. Maždaug 30 narių vyks į JAV LJS rengiamą politinį seminarą, Washington balandžio 14-16 d. JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Razma sveikino Chicago skyrių už veiklumą ir kvietė skyrių per JAV LJS pirmininką ir JAV LB vicepirmininkę ryšiams su jaunimo organizacijomis pareikšti savo nuomones ir pageidavimus JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybai.

x A. a. sol. Elenos Valuštės-Rūkstelienes vienerių metų mirties sukaktį (4/20/88) minint, šv. Mišios bus atšaujamos sekmadienį, balandžio 16 d. 10 v. ryto tėvų jėzuitų koplyčioje. Mišių metu giedos velionės dukra Eglė Rūkstelytė-Sundstrom. A. a. Elenytes draugai ir pažįstami kviečiami kartu pasimelsti už jos sielą. (sk)

x Chicago KASOS narių susirinkimas įvyks sekmadienį, balandžio 30 d., 12:30 v. p.p. Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte. Visus narius ir Kasos veikla besidominčius, kviečiame dalyvauti. Tiems, kurie patys negali nuvažiuoti į Lemontą, Kasa parūpins nemokamą autobusą ten ir atgal. Vietą autobuse rezervuoti būtina skambinant: 737-2110. Autobusas nuo KASOS, 2615 W. 71 St., išvyks balandžio 30 d., 11:30 v. ryto ir grįš 3:30 v. p.p. Rezervacijos priimamos iki balandžio 26 d. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomimais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. VI 7-7747. (sk)

x Visuomenei pageidaujant, trečias Vilniaus etnografinio ansamblio „Ratilio“ koncertas Chicagoje yra rengiamas pirmadienį, balandžio 24 d., 7 val. vak. Jaunimo centre. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje.

x Monika ir Saulius Balsiai susilaukė sūnaus sausio 20 d. Tomas Ričardas buvo pakrikštytas Velykų dieną. Krikšto tėvai buvo Nemira J. Balseytė-Gordon ir Kęstutis Rimeika. Mažuoju Tomuku dziaugiasi broliukas Andrius, seneliai Ona ir Vladas Overlingai ir močiutė Danutė Balsienė.

x Sol. Aldona Stempuzienė atvyksta į Chicago balandžio 15 d. ir pasiliks iki po „Trubadūro“ operos spektaklių. Ji atliks Azučenos rolę. Chicagoje ją globos sol. Vanda ir Jonas Stanikai.

x Vasario 16 d. proga Standard Federal Taupymo ir skolinimo bendrovė paaukojo 1,000 dol. LB krašto valdybai Lietuvos išsilaisvinimo reikalams. Bendrovės pradininkas Justinas Mackevičius gimė Lietuvoje, emigravo į Ameriką ir 1909 m. įsteigė bendrovę. Jo anūkas Dovydas Mackevičius, dabartinis bendrovės prezidentas, neužmiršta savo lietuviškos kilmės. Standard Federal nuširdžiai remia lietuvišką veiklą ir savo įstaigose kiekvienais metais švenčia Vasario 16 d.

x Rita K. Kazlauskaitė, smuikininkė, 17 m. amžiaus, groja Chicago Youth Syphony orkestre, kuris Velykų sekmadienį koncertavo Carnegie Hall New York, N.Y. Paskutinis sezono koncertas bus sekmadienį, balandžio 23 d., 2 val. p.p. Orchestra Hall Chicago, IL. Bilietus į koncertą galima rezervuoti raštinėje tel. 939-2207.

x Beverly Shores Šv. Onos bažnyčioje sekmadienį, balandžio 16 d., 12 val. p.p. šv. Mišias atšaušaus kun. Juozas Vaišnys, „Laiškų lietuviams“ redaktorius. Šioje bažnyčioje lietuviškoms pamaldoms skiriamas kiekvieno mėnesio trečiasis sekmadienis.

x Wagnerio ciklo trečioji opera „Siegfriedas“ bus transliuojama šį seštadienį iš Metropolitan Operos spektaklio 11:30 val. dieną per WMFT-FM radijo stotį, kurios banga yra 98.7. Operą diriguos James Levine, o pagrindines partijas dainuos Hildegard Behrens, Birgitta Svendon, Hans Sotin. Pertraukų metu pasikalbėjimai su dirigentu, solistais ir režisieriumi.

x Video filmo apie Nijolę Sadūnaitę balandžio 14 d. numatytas rodymas „Seklyčioje“ atidedamas vėlesniam laikui.

x Chicago Lietuvių Taryba š.m. balandžio 16 d. 2 val. p.p. (sekmadienį) Lietuvių Tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., šaukia metinę darbo konferenciją, kurios metu bus pateikta 1988/89 m. apyskaita. Taryba nuširdžiai kviečia lietuvių organizacijas ir visuomenę minėtoje konferencijoje gausiai dalyvauti ir ją moraliai bei materialiai paremti, kad galėtume stipriau ir efektingiau pakelti savo balsą už Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą. Ta proga dėkojame visiems už paramą ir aukas praėjusioje, ir tikime, kad remsit Tarybą ir ateityje. **Mykolas Pranevičius, pirmininkas.** (sk)

x Marija Noreikienė praneša savo klientams, kad nuo balandžio 17 d. siuntiniai į Lietuvą bus priimami naujoje patalpoje, 2543 W. 71 St. (prie pat Petkaus). Įėjimas iš 71 g-vės. Dirbame pirmad. ir trečd. 10 v. Dirbame pirmad. ir trečd. 10 v. p.p. **Skambinti vakarais 857-7281.** (sk)

Standard Federal Taupymo ir skolinimo bendrovės prezidentas Dovydas Mackevičius įteikia 1,000 dol. čekį LB Brighton Parko apylinkės pirmininkei Salomėjai Daulienai. Šalia stovi Rūta Juškienė, bendrovės Senior Vice President.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

JAUNIMO CENTRO METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Susirinkimas vyko balandžio 2 d., sekmadienį, Jaunimo centre. Susirinkimui pirmininkavo Vaclo. Momkus, Jaunimo centro tarybos pirm. Pereitų metų protokolą perskaitė Pranė Masilionienė. Protokolas buvo labai nuoseklus ir detališkas. A. Regis pasiūlė protokolą priimti su padėka. Kun. J. Vaišnys, buvo pakviestas sukalbėti invokaciją. Jis jėzuitų vardu sveikino susirinkimo dalyvius, dėkojo, kad pasauliečiai nuėmė nuo jų sunkią našą. Sako, žmonės teiraujami: „Ką numatote daryti su Jaunimo centru, ar nenumatote keltis į Lemontą?“ Lemontas tai yra Lietuvių centras, o mes esame realistiškesni ir mums užtenka Chicago, tad nėra konkurencijos. Taip pat prašė, kad Dievas laimintų Jaunimo centrą ir tuos, kurie jam dirba.

Vaclo. Momkus, tarybos pirm., dėkojo visiems, kurie Jaunimo centrą remia ir linkėjo, kad jame sutiltų mūsų liuanistinės mokyklos. Salomėja Endrijonienė, Jaunimo centro valdybos pirm., padarė pranešimą apie pereinamąją metų veiklą. Metų apieigę, ypač antroje pusėje, buvo labai gyva veikla. Iš ok. Lietuvos pradėjo lankytis svečiai menininkai, tad vyko įvairūs pasirodymai-susitikimai. Tai labai pagyvino Jaunimo centro naudojimą. Tai pat metų laikotaryje atlikta daug darbų, patarimų ir patobulinimų. Antrą aukšto koridoriuje įrengtos rodinės spintos, tai vis a.a. L. Šiamaičio darbai. Jis buvo didelis Jaunimo centro talkininkas. Dėkojo visiems, kurie Jaunimo centrą naudoja ir ji remia. Ypatinga padėka priklauso Vincui Pavilčiui, kuris kiekvieną

x Sav-kūrėjas šaulys Steponas Satekūnas mirė 1989.III.19 Racine, Wis. Buvo gimęs 1899.V.1 Skiemonyse, Utenos aps. Lietuvoje dirbo Kauno centriniame pašte. Po gedulingų pamaldų Šv. Kazimiero bažnyčioje palaidotas šalia žmonos Bronės (1900.II.10 - 1973.VIII.10) Holy Cross katalikų kapinėse, Racine, Wis. Liko sūnus Bronius su šeima, gyvenantis North Canton, Ct.

x Jau prasidėjo registracija SAS vasaros stovyklai, kuri bus liepos 9-23 dienomis Dainavoje. Registruojami per kuopas iki gegužės 15 dienos. Po šio termino reikės primokėti 25 dol. Bendrai informacijai kreiptis į Eglę Paulikienę, 9 So. 221 Rosehill Ln., Downers Grove, Ill. 60516, tel. 312-985-5579.

x „Lituanica-Lihs“ futbolo klubo komanda pirmąsias pirmenybių rungtynes prieš vokiečių „Fortuna“ žais šį sekmadienį, balandžio 16 d. Rungtynes vyks Marquette Parko aikštėje. Pradžią 3 val. p.p. Futbolo besidominti visuomenę kviečiama atvykti pažiūrėti rungtynių ir moraliai paremti lietuvių komandą.

x Naujas Australijos Lietuvių Jaunimo sąjungos žiniarašio „Jauzinius“ numeris pasiekė Šiaurės Amerikos skaitytojus. 1989 m. kovo mėn. numeryje „Floros ir Barbaros“ pletkų skyrius, šachmatų žinios, vedamasis, Adelaidės Lietuvių dienų aprašymas, pasikalbėjimas su Lietuvos kultūros fondo darbuotoju Mindaugu Černiausku, apklausinėjimas „Ar esi super lietuvis“, žinios iš Lietuvos, pranešimas iš Jaunimo sąjungos pirmininko Petro Kružo ir t.t. Žiniaraštį redaguoja Jonas Mašanauskas, jn. ir Petras Kružas, technika Mindaugo Simanavičiaus. (sk)

sekmadienį aukoja savo laiką ir be jokio atlyginimo tvarko vaišių stalą. Moterų klubo pranešimą padarė Marija Salikienė. Klubas turėjo tris vakarones, poezijos dienas ir blynų pusryčius. Pereinamais metais Jaunimo centrą parėmė 5796 doleriais. Gražina Micevičiūtė pranešė finansinę apyskaitą. Detalių nesusi-rašiau, pajamos padengė išlaidas. Tepasizymėjau, kad mašinų apsauga kainavo 7,078.78 dol. Kainuoja daug, bet apsimoka. Dabar žmonės drąsiai ir be baimės atvažiuoja. Revizijos komisijos detalų pranešimą padarė Vyt. Zalatorius. Gr. Micevičiūtės kasos knygos yra tvarkomos profesionališkai. Pageidavo, kad revizijai būtų pateikti ir tarybos protokolai. Susirinkimui pasiūlė, kad būtų išreikšta vieša padėka savo laiką aukojantiems, būtent S. Endrijonienei, Gr. Micevičiūtei ir V. Pavilčiui.

Rinkiminės komisijos pirm. St. Džiugas pranešė, kad susirinkime dalyvauja 66 nariai su 528 balsais. Pravedus rinkimus ir balsus suskaičiavus, paaiškėjo, kad į tarybą išrinkti yra R. Kemežaitė, K. Dočkus, G. Micevičius ir I. Smieliauskienė. Revizijos komisija palikta ta pati dar vieneriems metams, į pasitraukusio J. Šlajaus vietą išrinktas J. Levic-

x Sofija Jelionienė, Darien, Ill., liet. skaučių Seserijos darbuotoja, mūsų rėmėja, atsiuntė mokesį už dvi prenumeratas, pridėjo 40 dol. auką, dėkodama už kalėdines atvirutes, kalendorių, linkėdama „Draugui“ gyvuoti be rūpesčių ir palinkėjo sėkmingu 1989 metų visiems dienraščio darbuotojams. S. Jelionienė, mūsų garbės prenumeratorė, už auką ir linkėjimus tariame nuširdų acių.

x Jonė Zaroniskis, Cleveland, Ohio, atsiuntė 40 dol. „Draugui“ stiprinti, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su tokiu priedu: „Auką gerajam „Draugui““. J. Zaroniskį skelbiame garbės prenumeratorė, o už auką ir linkėjimus labai dėkojame.

x Janina Janulevičienė iš Chicago, Ill., ne kartą yra parėmusi dienraštį didesne auka. Pratęsdama prenumeratą, vėl paaukojo 30 dol., kad dienraštis gyvuotų. J. Janulevičienė, mūsų garbės prenumeratorė, tariame nuširdų acių.

x Adolfas Lingis, Great Neck, N.Y., parėmė „Draugą“ 25 dol. auka ir pratęsė prenumeratą vieneriems metams. A. Lingį skelbiame garbės prenumeratorium, o už auką labai dėkojame.

IŠ ARTI IR TOLI

BRAZILIJOJE

– Brazilijos lietuvių visuomenininkas a.a. Jonas Tatarūnas mirė Sao Paulyje balandžio 6 d. Lietuvoje gimęs, į Pietų Ameriką atvežtas mažas, uoliai dalyvavo lietuviškame gyvenime – buvo Lietuvių sąjungos Brazilijoje pirmininkas, III Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso išdinininkas, „Lituanikos“ stovyklavietės iniciatorius ir šiuo metu IX Pietų Amerikos lietuvių kongreso, įvyksiančio liepos mėn. Sao Paulyje, ruošimo pirmininkas. Į pensiją išėjęs sąskaitibininkas rūpinosi Lietuvos aikštės ir Laisvės statulos pastatymu lietuvių apgyventoje Vila Zelinos srityje. Dalyvavo keliuose PLB seimuose Š. Amerikoje ir buvo aplankęs gimines Lietuvoje. Bendradarbiavo „Mūsų Lietuvoje“, „Pasaulio lietuviųje“. Liko žmona Vera, dukterys ir vaikaičiai.

J.A. VALSTYBĖSE

– Kun. Vytautas Palubinskas, buvęs Aušros Vartų parapijos klebonas New Yorke, išvyko kelioms savaitėms į Argentiną aplankyti savo giminių. Nuo birželio pradžios jis bus Apreiškimo parapijos klebonas Brooklyne. Aušros Vartų parapijos klebonu paskirtas kun. dr. Eugenijus Savickas. Dabartinis Apreiškimo parapijos klebonas kun. Jonas Pakalniškis išėina į emeritūrą ir apsigyvens kunigū namuose Douglastone, N.Y., netoli Brooklyno.

KANADOJE

– A. a. Stefanija Bubelienė, buvusi ilgametė Maironio liuanistinės mokyklos mokyto-

ja, 63 metų amžiaus, mirė sausio 28 d. Toronte. Prieš daugiau kaip dvidešimt metų mirė jos vyras. Ji viena išaugino ir išmoksino dukterį Renatą, sūnus Romą ir Paulių, kurie liko liūdesyje. Velionė buvo palaidota šalia savo mirusio vyro Eugenijaus Šv. Jono lietuvių kapinėse.

x Vasario 16-tosios minėjimas Londone, Ont., praėjo šiemet kitaip, negu paprastai. Minėjimą trumpa, bet nuoširdžia kalba atidarė LB pirm. Paulius Kuras. Po to parodė vaizdajuostę iš Sąjūdžio suvažiavimo, kuriame kalbėjo daugelis kalbėtojų, taip pat ypatingos kalbos buvo PLB pirmininko dr. V. Bieliausko ir komunistų naujo sekretoriaus Algirdo Brazausko. Meninę programą atliko Ritos Abramaitytės-Vilienės vadovaujamas „Pašvaistės“ choras, padainavęs keletą lietuviškų dainų. Pabaigoje padėjo visiems pirm. P. Kuras.

– Marija Adamonytė susižiedavo Montrealy su inž. Rimu Rekašium. Vestuvės numatytos šių metų vasaros metu.

– Muz. Nijolė Benotienė, kuri vadovauja Toronte „Sutartinei“, organizuoja jaunųjų chorą. Pradžioje choras padėtų giedoti bažnyčioje „Sutartinei“, bet pagaliau prasivilintų ir kitų giesmių bei dainų giedojime.

– Montrealio lietuviai Vasario 16-tosios sukaktį paminėjo šv. Mišiomis už žuvusius dėl laisvės Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero bažnyčiose. Meninę dalį atliko „Pavasario“ mergaičių choras ir „Gintaro“ šokėjai. Paskaitą skaitė dr. R. Vaštokas. Dalyvavo savanoris kūrėjas Domas Jurkus.

kas. Su visuomenės parama Jaunimo centras numato dar daug metų gyvuoti ir tarnauti lietuviškai visuomenei. J. Ž.

MAŽŪJŲ DIDELE PARAMA

Lietuvių Dailės muziejus Chicagoje, norėdamas pakelti susidomėjimą menu, suorganizavo Čiurlionio galerijoje Vaikų meno parodą, kuri buvo atidaryta balandžio 2 d. Paroda susilaukė gražaus susidomėjimo – joje dalyvauja 114 vaikų, daugiausia iš Lemonto, kur jau jie turėjo savo parodą ir eksponatus atgabeno į šią parodą

Akademių kolektyvas su žvakėmis. Iš kairės red. Bronius Kviklys ir Danguolė Kviklytė.

Nuotr. J. Tamulaičio

Chicagoje. Tačiau nemažai dalyvauja iš Chicago liuanistinių mokyklų kaip Donelaičio, Dariaus-Girėno, Marquette Parko, net ir iš vaikų darželių.

Parodą ruošiant pagrindinę organizatorė buvo Viktorija Matraga. Jai talkino jūry komisijos nariai: Vanda Balukienė, Audronė Elvikienė, Diana Kizlauskienė, Dalia Šlienienė, Algis Trinkūnas. Sukabinėti daugiau kaip šimta piešinių nemažas darbas. Temų pasirinkimas platus, įvesta ir patriotinių motyvų, gamtos vaizdų ir kitų vaiko psichologijai artimesnių dalykų.

Jūry komisija išstatytus kūrinius vertindama paskirstė pagal vaikų mokslo lygį: vaikų darželių, I ir II skyriaus, III ir IV skyriaus, V ir VI skyr. bei VII-VIII skyriaus. Už savo kūrinius premijas laimėjo V. Dailidė, J. Daunoravičius, M. Domanskytė, I. Gvazdinskaitė, V. Januškis, R. Jasinevičius, A. Kisielius, R. Kuprytė, K. Lapšys, R. Marčiulionis, A. Matraga, M. Paulikas, D. Paulikaitė, A. Ringutė, V. Šilgalis, St. Utz., G., M. R. Vygantai. Pažymėtina, kad šioje parodoje dalyvauja net ir vaikai iš Rochesterio, N.Y., ir Jackson, Mich. Reikia pasidžiaugti muziejaus ir tėvų bei vaikų susidomėjimu meno kūryba. Paroda pratęsiamą dar ir ateinančiam savaitgaliiui – 15-16 dienomis. Laukiama daugiau lankytojų – tėvų ir vaikų, kas parodys, kad mūsų mažųjų pirmieji žingsniai meno srityje yra branginami ir jų pastangos susilaukia susidomėjimo bei paskato.

Juoz. Pr.

Advokatas Jonas Gibaitis
6207 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. – 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.